ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4480 — 13/26 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 4 ՇԱՊԱՆ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4480

درعلیه ده غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی ادارهٔ‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Նոր հասցէ
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրք.
» » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի,	115	

զրուշի փուլը 100 զրուշի հաշուով։

Յետդարձեալ թղթատարի ծախքը յաժմանորդաց կը վերադրի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՔԱՐՈԶ

Սեդրակեանց Արիստակէս եպիսկոպոսի մէկ նոր գիրքն առթիւ, զոր ներկայացուցած էր մեր համակրելի աշխատակիցը՝ Ռուբէն Որբերեան, խոստացած էինք հրատարակել Արշէն Երեցի քարոզը, որու մասին ակնարկութիւններ ըրած էր Սեդրակեանց Սրբազան։ Ըստ մեր խոստման, այսօրուընէն կը սկսինք հրատարակել այդ քարոզը՝ որ, ի չգոյէ գիտուն քահանայի՝ տգէտ քահանայիս ընտրութիւնը թէեւ տխուր բայց և այնպէս եկեղեցական անխուսափելի պէտք մը կը նկատէ իրաւամբ։

* * *

Սիրելի ժողովուրդ,

Մտիկ արէք էս օր ձեզ մի քարոզ խօսիմ. դուք էնպէս կարծում էք որ քարոզ միայն վարդապետներ կուտան, որպէս թէ Քրիստոսի Աւետարան, Աստուածաշունչ գիրք, մեր նախնի սուրբ հայրապետաց խրատներ և ճառեր միայն վեղարաւոր վարդապետներուն առանձինն չընորհուած է, նոքա՞ միայն արտօնութիւն և պաշտօն ունին եկեղեցւոյ բեմին քարոզ խօսել։

Ոչ, էդպէս չէ։ Քահանան էլ նոյնչափ իրաւունք ունի ամէն ժամանակ քարոզ խօսել և կրօնական պատուէրներ իւր գիւղական ու ծխական ժողովուրդին, ամէն տօնի և կիրակի օրերում, քանի որ մեր գիւղական ժողովուրդ այնպէս կը լինի, որ տարիներով վարդապետի երես չեն տեսնար։ Հապա ո՞վ պիտի խօսի ձեզ Աստուծոյ բան ու պատուէրներ, Քրիստոսի Աւետարան, առաքելոց և մարգարէից ընթերցուածներ, որ միշտ կը կարդացուին եկեղեցւոյ մէջ և դուք միայն լսում էք և ոչինչ չէք հասկանում։

Շատակ խոստովանելով կ'ամաչեմ խօսելու, մենք քահանաներս էլ մեր կարդացած բան չենք հասկանում, որովհետեւ դպրոցի երես երբեք տեսած չենք։ Սորա համար Աստուծոյ բան՝ ջրի ձայնի պէս կը լսուի մեր ականջին, մեր եկեղեցւոյ ակնէն բղխած այն կենդանի ջուրէն կարող չենք խմել ու զօրանալ։ Ո՛հ, պասքած ու ծարաւած դուրս կ'ելլենք եկեղեցիէն, մեր և ձեր թէ քահանային՝ թէ ժողովուրդին։ առհասարակ միտքն ու հոգին միանասամ դաքած է, ուր երբեք ջուր չի կայ կամ այնպիսի պինդ ու կորդ անմշակ երկիր եղեր է մեր սիրտ, զոր թէ վարել ուզէնք՝ քահանայի գութանի խոփ չի բաներ, ոչ միայն քահանայի այլ և նոյն իսկ վարդապետի գաւազանի խոփն էւս դժուարաւ կը վարէ։

Գիտէք դուք, ժողովուրդ, մեր քահանայից գութանի խոփ արդէն անպիտան և գուլ է, որովհետեւ ոչ դպրոցի հնոցի մէջ մտած են և ոչ էլ կրթութիւն դանով ծեծուած են, մենք էնպէս խամ մնացած ենք։ Հապա ինչպէս կարող ենք ժողովուրդի հոգին մշակել։

Այժմ ասացէ՛ք դո՛ւք, ժողովուրդ, այդ դատաստան ձեզ կը թողում, յանցանքն ո՞ւմ է, երբ գիւղական քահանաներ տգէտ և անիմաստ են, յանցանք եպիսկոպոսի՞ է, որ կը ձեռնադրէ, թէ էջմիածնայ հոգեւոր բարձր ատենին է, որ կը թոյլատրէ։ Չէ՞ ժողովուրդին է, որ կը թախանձէ, կը պահանջէ, համախօսական ժողովներ կը կազմէ, հարիւրաւոր ստորագրութիւններ թափում են ինդրագրին վրայ, վաւերական կնքով էլ դրոշմելով խմբովին դիմում են էջմիածնայ դուռը, այսպէս խօսում են.—

«Ի՛ Հայրապետ, հոգուդ մեռնինք, եկեր ենք քահանայ կ'ուզենք, ահա բերեր ենք մեր գիւղի տիրացուն, որ քահանայի զաւակ է, մեր գիւղի մէջ ծնած է, մենք իր մանկութենէն գիտենք սորա վարքն ու բարք, պարկեշտ է, հեզ ու խոնարհ է, վաղուց ի մեր եկեղեցւոյն կը ծառայէ, դպրութիւն կ'անէ, պատարագիչ քահանային սպասաւորում է, էն., մեզ շատ ու բաւական է։»

Հայրապետը գիտնալով որ ամէն օր քահանայի ձեռնադրութեան խնդիր կայ, մի ձեռնադրութեան Մաշթոց մօտ պատրաստ է, իսկոյն մի աւետարանի գլուխ բանալով տիրացուին ձեռք կուտայ, դու տեսնա էն ժամանակ մեր տիրացուին կերպարանք, վախէն ասեմ թէ ամօթէն, երեսներ կը սկսին կարմրել, բայց Հայրապետը իր ներողամիտ բնաւորութեամբ կը քաջալերէ, տիրացուն կը սկսի յամբ ու կակազելով Աւետարանին մի քանի տողերը կարդալ։

Հայրապետը տեսնելով տիրացուին խ՛ղճութիւնը, կը դառնայ դէպի ներկայացուցիչ ժողովուրդ, ուր ես էլ պատահմամբ ներկայ դտնուեցայ, տեսէ՛ք ինչ ասաց Հայրապետը ժողովուրդին։ «Դուք այս տիրացուն բերած էք և կ'ուզէք ձեր գիւղին համար քահանայ ձեռնադրել տամ, բայց ահա տեսակ դուք, որ ձեր տիրացուն Աւետարան կարդալ չէ կարդալ։ Հապա եթէ եկեղեցւոյ խորհուրդներ կարդացեմ կամ փորձեմ, թէ կարդացած Աւետարանի մտքեր կը հասկընայ, ի՞նչ պիտի անէք։ Դուք չգիտէք մի՞թէ որ Սինոդի բարձր ատեանը մի վճիռ արձանագրելով հրատարակած է, որ այսուհետեւ անուսումն, անդպրոց տգէտներ քահանայ չձեռնադրուին։»

Դուք այժմ մտիկ արէք, ժողովուրդ, Հայրապետին խօսքեր և գիւղական ժողովուրդին արդար վատաբանուիլն։ Հայրապետն սկսեց մի երկար ճառ խօսել իր ընտանի և բնական ոճով, թէ քահանայի կոչումն ի՛նչ բարձր նշանակութիւն ունի և թէ նորա պաշտօնին պարտականութիւնն քանի՞ մեծ է, թէ նորա մտքի ճրագ պէտք է լոյս ունենայ որ ձեզ հուորապէս լուսաւորէ։ Դուք չգիտէ՞ք որ քահանան գիւղական լ՛հաւատացեալին աղն է, ձեզ համ պիտի տայ. եթէ քահանան էլ իր ծուխերուն պէս իր տգիտութեամբ և վարքով անհամ լինի, ի՞նչ կըլինի ժողովուրդին վիճակը, յայտնի է թէ քահանան էլ անհամ և անպէտք դառնալով, այլ եւս քրիստոնէութեան համ հոտ չի մնար իր մէջ, միայն սոսկ անունով քրիստոնեայ կը լինի, իսկ գործով բոլորովին հեռացած քրիստոնէութեան ճանապարհէն։

Դուք չգիտէք, որ քահանան ձեր հոգեւոր հովիւն է, որ պէտք է արթուն լինի հոգւոյ աչքով և գիշեր ցորեկ հսկէ իր հօտին հոգւոյն վրայ ինչպէս պահապան հրեշտակ, որպէս զի դուք չի մոլորիք քրիստոնէութեան ուղիղ ճանապարհէն, կը հարցնեմ ձեզ, դուք ձեր ոչխարները անփորձ հովուին կը յանձնէ՞ք, չէ՞ որ ամէն կերպով կ'աշխատիք բարի և փորձառու հովիւ ձեռք բերել, որ ձեր ոչխարներ լաւ արածէ. երբեմն եւս հիւանդ ոչխարներուն, ինչո՞ւ համար ոչինչ փոյթ չունիք ձեր հոգեւոր հովիւներու ընտրութեան համար, բաւական է որ քահանայի զաւակ լինի, հոգ չէ թէ տգէտ է թէ բարի անուն և բարի վարք չունի, և այն։ Դուք էնպէս կարծում էք, որ քահանայութիւն մի ժառանգութի՞ւն է և վախճանած քահանայի որդին իրաւունք ունի ժառանգել անպատճառ իր հօր երեցութեան պաշտօն։ Թողունք այս, յոյժ զարմանալի է, որ շատ ծերացած քահանաներ, ամէն ջանք ի գործ դնում են, որ իրենց կենդանութեան ժամանակ ձեռնադրել տան իրենց որդիք թէ արժանաւոր լինին թէ անարժան։

Վերջապէս ձեր բերած տիրացուն շատ տգէտ է, քահանայ լինելու ուսումն չունի, լաւ է որ առանց քահանայի մնաք, քան թէ տգէտ քահանայ ունենաք. տարէք, փոխեցէ՛ք մի ուրիշ արժանաւոր ուսեալ տիրացու բերէք, ես իսկոյն ձեռնադրել կուտամ։

(Շար.) ԱՐՇԷՆ ԵՐԵՑ

ՓՈՂՈՑԻ ՏՂԱՆ

ԻՆԿԱՍՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԷՆ

Այն հագած ցնցոտիները՝ որոնցմով պաչարել ուզած է մարմինը, ուսուցները՝ ծունկէն՝ իսկ ձեռուրներն ալ արմուկէն վար... մերկ մնացած են։ Կուրծքն ալ բաց է։ Ու ի՞նչ գաղջելի աղտեղութեամբ մըն է որ ձեռքերն ու ոտուցները ծածկած է։ Երեւակայեցէք ո՛րքան որ կրնաք. և ահա ատանկ գաղնելի աղտեղութեամբ մը սեւցած են բոլոր այն տեղերը՝ որ մերկ կ'երեւնան։

Գլուխը՝ որ տարիներով սափրիչի ո՛չ մկրատ տեսած է, ո՛չ ալ սանտր, ծածկուած է անչարդար աղտոտ մաղերու խառութեամբ մը, ուր ոջիլներու, անիծներու առատութիւն մը կը վխտայ։

Ամառը, գլուխը բաց է միշտ ու ոտքն ալ բոպիկ. թէեւ ձմեռը, թերեւս հինցած աղտոտած փէսի մը կոտոր և պատռտած ոտնման մը հագած ըլլայ։ Ամառ գիշերները մայթերուն վրայ կ'երկննայ կը պառկի։ Ու եթէ քշիկ մը կծու հով կայ, ծովեզերքը քաշուած նաւակներու խոռոչներուն մէջ կ'երթայ առտու ընելու. իսկ ձմեռ գիշերներն ալ, բաղնիքներուն հնոցարանները (քուլհան) ողջ մնան, ուր իրենէնքներ խոնուած են արդէն։ Իր ուզածը ընելու ամէն կերպով ազատ՝ ինքն է իր կամքին միակ տէրը։ Վերջապէս փողոցները ձգուած 12—13 տարեկան ստահակ մը, որ՝ ոչ հայր ունի, ոչ ալ մայր...։

Անշահ աղտոտ լեզու մը միանգամայն որ ամէնէն լիքը խօսքերը դուրս կը նետէ բերնէն, առանց կարմիրի նշոյլ մը անգամ ցոյց տալու երեսներուն վրայ։ Անպատկառ ամէն կերպով, ամօթ կամ պատուոյ երկիւղ իրեն համար անծանօթ բաներ են բոլորովին։ Եւ այն ստորին նկարագրով ինած մարդոց դասակարգը, որոնք՝ այս կարգի ինկած էակներու հետ կատակելէն ու խօսակցելէն չեն գիտեր ինչ տեսակ հաճոյք մը կը զգան աւելի ուժ տալով անոր վատ կեցուածներուն, կատարելապէս անպիտան չարագործ տղայ մը ըրած են զայն արդէն։

Ի՞նչպէս կ'ապրուի։ Օ՛, խորհելու բա՞ն է ատիկա ալ։ Դողոցիին ընելու խստաճարպիկ ձեռքեր ունի արդէն։ Իրիկունները երբ մարդիկ իրենց տուները կը քաշուին, ընդհանրապէս, հացագործներու փուռերուն առջեւ բազմութիւն կը գտնայ։ Եւ հո՛ն է, այդ ստահակն ալ որ ձեռքերը եռուը կամ գրպանը՝ կը սլքայ։ Ու այդ մէջոցներուն, յարմար առիթի մը սպասելով՝ հացի չերտ մըն է որ թոցնելով անյայտ կ'ըլլայ։ Եւ, այսօր այս հացագործին՝ մեւս օր միւս հացագործին փուռէն, և այլն։ Նպարավաճառին խանութին առջեւէն անցած մէջոցին ալ, կը տեսնես որ բան մը կրցած է «ելիր երթանք» ընելու...։ Վերջապէս, քիչ թէ շատ ամէն տեսակ բաներ, որոնք՝ իր ստամոքսին պէտքերուն կրնան ծառայել. թէպէտ ո՛չ ճիշդ ուզած ժամանակը։ Ու երբեմն ալ, զողութեամբ բռնուած ձեռքերուն շնորհիւ, աղուորիկ ապտակներ ուտելով քիթին բերնին...։

Բայց շատ անգամ ալ ողորմելի աղքատիկ տղայ մը դաքած, խեղճուկ ու լալկան դէմքով մը, կը տեսնես որ անցորդի մը փէշէն կառչած՝ երկար ատեն թող չտար անոր օձիքը, մինչեւ որ 10 փարանոց մը փրցնել յաջողի գրպանէն։

* * *

Ի՛նչ կրնայ ըլլալ ապագան այդ սինլքոր տղուն, որ իր ուզածը ընելու ամէն կերպով ազատ՝ ինքն է իր կամքին միակ տէրը։ Ի հարկէ, այն բոլոր վատ ունակութիւնները, որոնք՝ հետզհետէ աւելի՝ կը զօրանան, կ'ընդարձակին իր մէջ, կ'ընեն զայն անանի մէկը, որ՝ ապահովաբար, իր վերաբերած ազգին ո՛չ մէկ կերպով կրնայ պարիս բերել։

Եւ օր մը, շատ հաւանական է իրեն պէս անառակէ մը սպանուելով՝ անուշ գեսին կ'իյնայ և կամ իրրեւ գող կամ ոճրագործ՝ բանտերու մէջ կը փտիտ։

Սամսոն Պ. Գ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆՉԷՍՏԷՐ, 17 Նոյմ. 1900

Բամպակ, մանած, կտաւ եւ տպանոյ։— Բաւական լաւ խնդրանք մը կար վերջացող շաբթուն մէջ թէ՛ մեր և թէ Լիվերբուլի հրապարակին վրայ, և գիները սկսան բարձրանալ։ Միւս կողմէ ալ Միացեալ Նահանգներէ եկած վերջին հեռագիրներ ծանուցին թէ սառուցիկ օդերը սկսած են, աւելի կամ նուազ վնասելով նոր բերքին։ Եղած կամ ըլլալիք վնասին չափը անշուշտ հիմայ յայտնի չէ տակաւին, սակայն այդ լուրը բաւական եղաւ ջրելու վերջերս գրեթէ ընդհանուրէն կազմուած գաղափարը թէ նոր բերքին քանակը բացառիկ առատութիւն մը պիտի ունենայ։ Եւ այդ կազմուած գաղափարին ազդեցութեան տակ էր որ գիները թուլցած էին՝ երեւան բերելով աղագան գուշակողներու ահագին թիւ մը թէ մեր և թէ Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Բերքին վերջնական քանակը կը յուսացուի թէ մէկ քանի օրէն պաշտօնապէս յայտարարուի, սակայն ա՛լ 12 միլիոն կամ աւելի քանակներու վրայ խօսող չկայ։

Վերջին շաբթու Լիվերբուլի հրապարակը ներածուած բամպակին քանակը եղաւ 120,629 հակ, որուն 105,118ը ամերիկեան տեսակ է։ Այս վերջնոյն սթօքը այժմ հասած է 309,200 հակի (անցեալ շաբթուան վրայ 19,000 հակի յաւելում մը ունենալով), որ սակայն տակաւին անցեալ տարուան նոյն գումարէն պակաս է 342,470 հակ։ Հնդկական տեսակին սթօքն է 15,990 հակ, անցեալ տարուանն էր 4970 հակ. և եգիպտականն է 28,430 հակ, անցեալ տարուանը ըլլալով 59,120 հակ։

Անգլիոյ համար ճամբան գտնուած քանակներն են.

	1900	1899ին էր
Ամերիկեան	358,000 հակ	210,000 հակ
Եգիպտական	35.000 »	27,000 »
Հնդկական	9,000 »	. . . .

Առեւտուրը այս շաբթու գնեց 85,741 հակի կարեւոր քանակը, որուն 75,608ը ամերիկեան տեսակէն։ Արտասողները գնեցին 3,300 հակ և շահագիտական գնում եղաւ 920 հակ։ Իրական արտասումը եղաւ 12,094 հակ՝ որուն 10,878ը ամերիկեան։

—Ամերիկեան միտլնկ տեսակին գինն է այժմ 5 9/16 բ.։ Հնդկաձոյը գիները բաղդատմամբ նախորդ օրուան՝ հետեւեալ բարձրացումները ունեցած են.— Ամերիկեան՝ 9/32 բ. պրազիլիական՝ 1/8 բ. և հնդկական՝ 1/16 բ։ Եգիպտականը ո՛ և է փոփոխում չէ՛ կրած։ Ապագայ գիներն ալ նոյ.ի համար 17/64 բ., դեկտ. յուն. փետր.ի համար 16/64 բ., փետր.էն յուլիսի համար 14/64 բ. իսկ օգոստ.ի սեպտ.ի համար 10/64 բ. բարձրացած են։

Եգիպտոսէն երկրորդ թուականաւ կը հեռագրեն թէ այս տարուան բամպակի բերքին քանակը հազիւ պիտի հասնի 5,500,000 քանթարի։

—Բամպակի գիներուն ներկայ բարձրացումներէն ազդուելով բնականաբար կտաւագործներ և մանածագործներ սկսան բարձրացնել իրենց գիները և աւելի դժուարահաճ ու անկախ ըլլալ դարձեալ գործառնութեանց մասին։ Այդ պարագան անշուշտ աննպաստ ազդեցութիւն մը ըրաւ առեւտուրին վրայ ընդհանրապէս, սակայն եկած հրամաններէն կարեւոր քանակներ գործադրուելու վրայ են, ի՛նչ որ կ'ապացուցանէ թէ այդ գիներու սահմանները շատ աւելի լեցուն են բաղդատմամբ մէկ քանի շաբաթ առաջուան։

—Տպանոյի տպագրիչներու մեծագոյն մասը այժմ երեւան բերած է յառաջիկայ գարնան և ամառուան համար պատրաստուած օրինակներու հաւաքածոներ որոնց մէջ նորութիւնէ զատ ամէն ինչ կայ։ Ծանօթ հին ճաշակներով պատրաստուած բազմաթիւ օրինակներ՝ որոնց տարբերութիւնը անցեալ կամ նախորդ տարիներուն հետ ոչինչ է գրեթէ։ Եւ հազուագիւտ չէ դուրս հանուած այդ նոր հաւաքածոներուն մէջ տեսնել օրինակներ որոնք 7 8 տարուան հնութիւն մը կը ներկայացնեն, եւ ուղղակիս վաճառատանց պաշտօնեաներ երբեմն չեն քաշուիր իրր վերջին նորութիւնները քշել ջանալ այդ հին օրինակները, անշուշտ խակ յաճախորդներու, եթէ երբեք գտնեն Տպագրիչներու բացարձակ անգործութիւնը կը շարունակէ տակաւին և պիտի շարունակէ, դեռ տեսնենք մինչեւ ե՛րբ։ Վաճառատանց պաշտօնեաները հրաժարուելու վախէն ազդուած ամէն օր վաճառականաց դռները կը պտան գործ մուրալով։ Ի՞նչ կրնան ընել սակայն խեղճերը, որոնք կաշկանդուած են տպագրի տպագրիչներու Ընկերութեան որոշած ծայրայեղօրէն բարձր գիներով։ Ընկերութիւնը կը շարունակէ տակաւին խնայողական մը կարգ մը միջոցներու գործադրումը, որոնք սակայն գործառնութեանց ընդարձակման սատար չեն կրնար ըլլալ բնաւ, ընդհակառակը շատ անգամ կարծեցեալ խնայողութիւններ նոր ծախքերու պատճառ կ'ըլլան, ինչպէս նաև գործին յետադիմութեան։ Ա. Գ.

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊԻԵՐԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Չինու արշաւանքը.— Պ. Ռիխթրի բնաւորութիւնները.—Գոն Պիւլով կոմսին նոր բանախօսութիւնը։

Պերլին, 20 Նոյեմ.—Գերմանիոյ Խորհրդարանը այսօր շարունակեց Չինու արշաւանքին վիճաբանութիւնները։ Ազատական-հանրավարականներու կուսակցութեան Պ. Ռիխթէր քննադատեց Վալտէրսէ մարշէլին անուանումը և ըսաւ.

«Չինու մէջ Գերմանիոյ ունեցած շահերուն բոլորովին անհամապատասխան է այդ անուանումը։ Ա զլիա Չինու մէջ Գերմանիայէն վեց անգամ աւելի շահեր ունի։ Նախարարապետը՝ եթէ կայսեր հետ խորհրդակցած ըլլար անոր ճառին համար, շատ մը թիւրիմացութիւններ տեղի պիտի չունենային։ Պատերազմական նախարարը ստանձնեց կայսեր կողմէ Պրէմէրլհաֆրէի մէջ խօսուած ճառին պատասխանատուութիւնը։ Կ'երեւայ թէ Չինու արշաւանքը իրրեւ վրէժխնդրութիւն մը կը նկատուի դարձեալ առաջ Մոնկոլներու կողմէ գործուած հարստահարութիւններուն, և Վալտէրսէ մարշէլն ալ աստուածային նոր պատուհաս մը։»

Պ. Ռիխթէր չի հաւատար այն անշահախնդրական քաղաքականութեան զոր հռչակեց նախարարապետը։ Քննադատը կը յարէ թէ միւս տէրութիւնները երբ չինական նահանգները գրաւեն, Գերմանիա ալ նոյնը պիտի ընէ։ Նախարարապետ Գոն Պիւլով կոմսը նորէն խօսք առաւ։ Այս անգամ կատարեալ գոհացում տուաւ Խորհրդարանին։ Ըսաւ թէ անգաղտնապահութիւն գործած պիտի չըլլայ երբ յայտարարէ թէ ինքն անոնցմէ է որոնք խիստ ծանր աւարը պատճառներ կը տեսնէին Խորհրդարանը գոհացնելու համար։ Այդ տեսակէտով, յարեց, կը հաստատեմ ձախակողմին ուղղածը։

—Միւս միւնոյն բառերը, ընդմիջեց Ռաուլ, գլուխը ցնցելով։

—Այո՛, միւս միւնոյն սպառնալիքը։ Ինչ ահռելի բան է իր սիրելիներուն կրուստը զգալ, իր իսկ պատճառաւ։ Ինչ ընելու էր, որո՞ւ պէտք էր դիմել։ Տիկին տ'Ալրէմբ, հակառակ ինծի նկատմամբ զգացած խորունկ սիրոյն՝ անկարելւոր պիտի նկատէր այս դէպքը, նորատի աղջկան մը վիպական երեւակայութեան արդիւնք համարելով զայն։ Իրերու այս վիճակին մէջ կ'ընդունէք իմ անձնութիւնները...

—Սեղմ աղջիկ, պատասխանեց Ռաուլ, շատ դժբա՛խտ ըլլալու էք։

—Ոչ հիմա, ըսաւ Նիամա աշխուժով, պաշտելի ժպիտ մը ուղղելով Պ. ար Պըլլինեաքի, որ ժեգունեցաւ յանկարծ։ Վերջապէս որոշում տուի այդ ժամադրութեան ներկայ դտնուիլ, ինչ որ ալ ըլլայ, իմիններս աղատելու համար վերահաս վտանգէ մը։ Ժամադրավայրը գացի. անկից յետոյ պատահածը ձեզի յայտնի է գրեթէ։ Ջերմանոցէն դուրս եկածիս պէս, նորէն այն առլի ծերուկը զիմացս ցցուեցաւ և կատաղութենէ շողացող աչքերը վրաս յառելով ըսաւ.

—Թշուառակա՛ն չենթադրեցար։ Ըսել է ոչ քու անձիդ և ոչ ալ քուկիններուդ համար չես վախեր այն ահռելի տանջանքներէն՝ որոնց պիտի ենթարկուիք։ Ուրեմն չե՞ս գիտեր թէ որո՞ւ կը վերաբերիս։ Եկո՛ւր, ժամանակը չէ անցած տակաւին։ Ամէն ինչ պիտի մոռցուի, պիտի մաքրուի։ Բայց եկո՛ւր կ'ըսեմ։

Ու իր թեւերուն մէջ առնելով զիս կը ջանար փախցնել։ Այդ պահուն դուք երեւան եկաք, ո՛վ իմ ազատիչս ու պաշտանքիս անապով, ազնուութիւնը ունեցաք լռելու։ Շնորհակալ ու երախտապարտ եմ ձեզ սրտոնց։

—Օ՛հ, Նիամա, յարեց Ռաուլ, իմ պարտականութիւնս կատարեցի միայն։ Պէ՞տք չէի մտիկ ընել ձեր աղաչանքին։ Նուիրակա՞ն հրաման մը չէր ատիկա միթէ ինծի համար։ Ո՛չ, ո՛չ, երբեք երախտագիտութիւն չէք պարտիր ինծի։

—Շատ խորունկ, շատ անկեղծ երախտագիտութիւն մը կը զգամ։ Իմ և քու կեանքդ վտանգի մէջ է, ես այնպէս համոզուած եմ և ատոր համար է որ շատ կը վախնամ։ Ահռելի սրտադողերու մատնուած եմ ամէն վայրկեան, կարծես վերահաս դժբաղդութեան մը, մեծ աղէտի մը կը սպասեմ անձկութեամբ։

—Բայց խեղճ Նիամա, դժոխային կեանք է ատիկա։

—Բաւասիրտ եմ սակայն։ Վտանգը չահարեկեր զիս. արիութեամբ պիտի դիմադրէի անոր, եթէ միայն ինծի սպառնար։ Բայց ձեր գալէն ի վեր քաջութիւնս վերսաացաւ։ Կըզգամ թէ անձնուէր և անկեղծ բարեկամ մը կայ քովս։ Անդիմադրելի ուժէ մը մղուած՝ ձեր պաշտպանութիւնը, ձեր աջակցութիւնը կը խնդրեմ։

—Իմ բոլոր կեանքս, Նիամա, պատասխանեց Ռաուլ անկեղծ շեշտով մը։

Նորատի աղջկան դէմքը կարմիր գոյն մը առաւ։

—Բոլոր ձեր կեանքը, կրկնեց Նիամա, մինչ ձեռքը կուրծքին վրայ կը դնէր անոր տրոփումները զսպելու համար։ Բայց խելքս կը թոցնեմ ուրախութենէս... երջանկութենէս... ըսել է ձեր բողանդակ կեանքը կը նուիրէք ինծի՛... սխալ հասկցած ըլլալու եմ... Ձեր վեհանձնութիւնը շատ հեռուները կը մղէ ձեզ... եթէ ոչ չեմ ըմբռներ։

—Նիամա, սիրելի Նիամա ըսաւ Ռաուլ անոր ձեռքը շրթունքներուն տանելով, լաւ հասկցեր էք։ Կը սիրեմ ձեզ, առաջին վայրկեանէն իսկ, երբ ձեզ տեսայ, իմ սիրտս ձերինին կապուեցաւ, ու սկսայ անիծել այն նուիրական խոստումը զոր իմ անձս ու ապագայս կը շղթայէր։ Ո՛հ, փա՛ռք Աստուծոյ, այդ անիծեալ շղթան խորտակուեցաւ։ Սէ՛ ձերն եմ, բոլորովին ու միշտ ձերն եմ։

—Ի՞նչ երջանկութիւն, մրմնջեց Նիամա ու նուաղուն Ռաուլի թեւերուն մէջ ինկաւ։ Անոնց շրթունքները իրարու հանդիպեցան և անիրի համբոյրի մը մէջ սիրոյ երդումին կնքեցին։

Նորատի աղջկան թեթեւ ճիգով մը ինքզինքը ազատեց այդ քաղցր գրկախառնութենէն, ու քայլ մը ետ երթալով և երկու ձեռքերը Ռաուլի երկնցուցած, ըսաւ յուզումնալից ձայնով մը.

—Այսպէս փոխադարձաբար կը սիրենք զիրար։ Ես ալ առաջին վայրկեանէն համակրեցայ ձեզի, մանկութենէս ի վեր ձեր պատկերը սրտիս մէջ տպաւորուած է անջնջելի կերպով։ Ալ հիմա չեմ վախնար ո՛չ թշնամիներէն և ո՛չ ալ անոնց լարած ծուղակներէն։ Երբ ձեզի կը սիրուիմ, ո՞վ պիտի համարձակի ձեռք վերցնել վրաս։

—Ձեզի դէմ եղած հալածանքին, սպառնալիքներուն մասին մէկուն բան մը չըսի՞ք։

—Կը կրկնեմ թէ ո՛չ մէկուն։ Բանիցս վորձուեցայ իմաց տալ Եամպոյին, որ այնքան անձնուէր ինծի, բայց չեմ գիտեր ինչու համար ետ կեցայ այդ գաղտաբարեն։ Ձեզի կը սպասէի ո՞վ իմ ազատարարս... Դո՛ւք միայն իրաւունք ունիք իմ կեանքիս վրայ, դո՛ւք միայն...

Այս վերջին բառերը հազիւ արտասանած էր, երբ ձիերու աղմուկ մը լսուեցաւ։ Հանրի տ'Ալրէմբ և իր քոյրը պարտէզին վանդակապատին դռնէն ներս կը մտնէին։ Նիամա և Պ. ար Պլլինեաք դիմաւորելու գացին զանոնք։ Անոնց հեռացումէն քիչ ետքը՝ լայն տերեւներով հնդկական ծառի մը ետեւէն գլուխ մը երեւցաւ, որ Եամպոյինն էր։ Հնդկի խարարը ուշադրութեամբ բոլորտիքը դիտեց և քայլերուն հետքերը ջնջելով աւազին մէջ թաւուններուն մէջ անհետացաւ։ Շնչակ խոհանոց դնաց, ուր ոչ ոք նշմարած էր իր բացակայութիւնը։

Ի՞նչ կ'անցնէր Եամպոյի սրտին մէջ. ոչ ոք կրնար ըսել։ Դէմքը անողոք կերպարանք մը առած էր և իր դիմագիծերը ու աչքերը անխռով մնացած էին։ Ի՞նչո՞ւ համար պահուրտած էր ծառերուն ետին։ Ռաուլի և Նիամայի գաղտնիքը իմանալու և անոնց խօսակցութիւնը լսելու ի՞նչ պատճառ ունէր։ Նիամայի նկատմամբ զգացած իր զրո՞վը։ Այս ամէնը խորհրդաւոր գաղտնիք մըն էր։ Ընթերցողները վէպին շարունակութեան մէջ պիտի գտնեն այդ հանելուկին բանալին։

Նիամա չափազանց ուրախ դէմքով մը դիմաւորած էր զանոնք, ինչ որ Նաթալիի աչքէն չէր վրիպած։ Հանրի և Նաթալի նշանակալից նայուածքներ փոխանակեցին, որոնք ըսել կ'ուզէին թէ Ռաուլի և Նիամայի մասին քիչ մը առաջ իրենց յայտնած կարծիքը ստոյգ էր։ Հանրի ա՛լ աւելի համոզուեցաւ անոնց զիրար սիրելուն, երբ Ռաուլ լուրջ շեշտով մը հետեւեալ օրուան համար տեսակցութիւն մը խնդրած էր իրմէ։

—Միշտ ձեր տրամադրութեան տակ եմ և պիտի ըլլամ, պատասխանեց Հանրի, բառերը նշանակալից կերպով շեշտելով։ Երջանիկ եմ ինծի նկատմամբ ձեր ցոյց տուած համակրութեան համար։ կրնաք լիուլի վստահ ըլլալ իմ վրաս։

(Շարունակելի)

—)(39)(—

ԹՇՈՒԹ ԲՐԱՏԻԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՒՅՍ ՌՈՒԶՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Թ.

—Ցրանսա գտնուած միջոցնիդ, նորէն տեսա՞ք զայն։

—Ոչ, բայց վստահ եմ թէ դեսպանատան ջերմանոցին մէջ վրաս յարձակողը այն ծերուկը ըլլալու էր։

—Բայց ի՞նչու համար առանձին գացիք ջերմանոցը։

—Ցերեկը գոհարավաճառ մը ներկայացած ու խնդրած էր ինծի հետ խօսակցիլ։ Շատ մը գոհարներ բերած էր իր հետ, զոր ցոյց տուաւ ինծի, միեւնոյն ատեն յանձնելով նաև իմ հացէիս նամակ մը, որուն մէջ թամուլերէն լեզուով հետեւեալը գրուած էր.—«Մայա-Նիամա այս իրիկուն անդլիական դեսպանատունը կ'երթայ։ Ջերմանոցին ծայրը թող երթայ սպասէ, երբ երեկոյթը աւարտելու մօտ է։ Այսպէս պիտի կրնայ ազատել ամէն անոնք՝ որ սիրելի են իրեն։»

—Միշտ միեւնոյն բառերը, ընդմիջեց Ռաուլ, գլուխը ցնցելով։

—Այո՛, միշտ միեւնոյն սպառնալիքը։ Ինչ ահռելի բան է իր սիրելիներուն կորուստը զգալ, իր իսկ պատճառաւ։ Ինչ ընելու էր, որո՞ւ պէտք էր դիմել։ Տիկին տ'Ալրէմբ, հակառակ ինծի նկատմամբ զգացած խորունկ սիրոյն՝ անկարելւոր պիտի նկատէր այս դէպքը, նորատի աղջկան մը վիպական երեւակայութեան արդիւնք համարելով զայն։ Իրերու այս վիճակին մէջ կ'ընդունէք իմ անձնութիւնները...

—Սեղմ աղջիկ, պատասխանեց Ռաուլ, շատ դժբա՛խտ ըլլալու էք։

—Ոչ հիմա, ըսաւ Նիամա աշխուժով, պաշտելի ժպիտ մը ուղղելով Պ. ար Պըլլինեաքի, որ ժեգունեցաւ յանկարծ։ Վերջապէս որոշում տուի այդ ժամադրութեան ներկայ դտնուիլ, ինչ որ ալ ըլլայ, իմիններս աղատելու համար վերահաս վտանգէ մը։ Ժամադրավայրը գացի. անկից յետոյ պատահածը ձեզի յայտնի է գրեթէ։ Ջերմանոցէն դուրս եկածիս պէս, նորէն այն առլի ծերուկը զիմացս ցցուեցաւ և կատաղութենէ շողացող աչքերը վրաս յառելով ըսաւ.

—Թշուառակա՛ն չենթադրեցար։ Ըսել է ոչ քու անձիդ և ոչ ալ քուկիններուդ համար չես վախեր այն ահռելի տանջանքներէն՝ որոնց պիտի ենթարկուիք։ Ուրեմն չե՞ս գիտեր թէ որո՞

Նախարարապետը յայտարարեց որ եթէ այդ տեսակ դէպքեր պատահին և ինքզինքէ հիմակուան դիրքը ունենայ, Խորհրդարանը պիտի գումարէ (Միմաղներ։ Բուռն ծափահարութիւններ։) Ցոն Պիւլով կոմսը խօսքը շարունակելով ըսաւ.

«Գալով այն հակառակութեան որ ցոյց կը տրուի ընդհանուր հրամանատարութեան համար, բոլորովին սխալ է այն խօսքը թէ մենք առաջարկած ըլլանք Տէրութեանց որ ընդհանուր հրամանատարը դերմանացի ըլլայ։ Այդ մասին կատարուած բանակցութեանց հիմը կը կազմէր դուրսէն եկած և պաշտօնական կերպով մեզի հասած ներշնչում մը։ Այդ խնդրոյն համար աւելի բան մը չենք կրնար ըսել, վասն զի վեհապետներու միջեւ կատարուած կարծեաց փոխանակութիւն մըն է։»

Ցոն Պիւլով կոմսը յայտարարեց թէ գերման կայսրիկի մխիթարներու պաշտպանութեան իրաւունքը պատիւ մը կը համարի։ Կեդրոնի կուսակցութիւնը ջերմապէս ծափահարեց նախարարապետին այդ խօսքերը։ Ցոն Պիւլով կոմսը ձեռք առաւ կայսեր ճառին խնդիրը և ըսաւ.

«Պրէմէրկհիլդի մէջ կայսեր խօսած ճառը արտասանուեցաւ այն տեսակ ատեն մը՝ երբ ամէն ոք խմցած էր թէ Բէքինի մէջ փակուած բոլոր Եւրոպացիները սպաննուած են։ Բնական էր որ կայսրը այդ տեսակ վայրկեանի մը մէջ իբրեւ զինուոր խօսի և ոչ թէ իբրեւ դիւանագէտ։ Վիլհէլմհաֆէնի զինուորական ակումբին մէջ խօսած ճառովը կայսրը յստակ կերպով ցոյց տուաւ մեր քաղաքականութեան նպատակները։ Երբ ըսուի թէ տենք ուզեր մեկուսի մնալ մեծ և կարեւոր խնդիրներու մէջէ, ատկէ երբեք չի հետեւիր որ մեզի չվերաբերած գործերուն միջամտելու հակամտութիւն մը ունինք։ Ուրիշ վեց տէրութիւններալ Զինու մէջէ կը գործեն՝ անոնց մէկ քանին Գերմանիայէն աւելի։ Զեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ համար չուզենք, չկրնանք կամ չպարտինք միւսներուն չափ բեռ մը տանձնել։ Եղաւ ժամանակ մը ուր Գերմանիոյ համար միութեան իրաւունքը չէր ընդունուէր և կ'ուզուէր որ Գերմանիա լոկ աշխարհագրական բացատրութիւն մը ըլլայ, սակայն յաջողեցանք այդ միութիւնը առալ բերել։ Եղաւ նաեւ ժամանակ մը, ուր չէր ուզուեր որ մեծ տէրութիւն մը ըլլանք, բայց մեծ տէրութիւն մը եղանք և այնպէս պիտի մնանք Աստուծոյ ողորմութեամբը։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Համոզուած եմ որ դերման ազգը պիտի շլթանէ իր խոհական քաղաքականութեան իրաւունքը ու հիմակուան դիրքը և պիտի չտկարանայ։»

Զինու խնդրին վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ հինգշաբթի օրուան։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Վալտերսէ մարէշալին հեռագիրը.—Փոխադարձ զիջողութիւն.—Զինեալին նուազագոյնս մը։—Մ. Նահանգներ։—Զինուորական գործողութիւններ։

Պէրլին, 20 Նոյեմ.—Վալտերսէ մարէշալը հետեւեալը կը հեռագրէ Բէքինէն.—«Երկու գումարտակներէ կազմուած արշաւախումբ մը՝ երկու թնդանօթներով և Մուլենֆէլշ հազարապետին հրամանատարութեամբ՝ Սան-Ֆիա-թին զրկուեցաւ՝ Բէքինէն 21 քիլոմէթր դէպի արեւմուտք։ Ցառաջապահները մինչեւ մեծ պարիսպը հասած ըլլալու են։ Նորքի զօրախումբը Նոյեմ. 17ին Ֆիմինկ ժամանեց՝ Սուէն-Ուայի հարաւային արեւելեան կողմը 25 քիլոմէթր հեռուն։ Վերադարձին այդ զօրախումբը Մուլենֆէլշի արշաւախումբին միանալովը հաղորդակցութիւնները պիտի վերահաստատէ։

Լոնտոն.—Բիւթէր դիւանագիտական ատենագիրի կ'իմանայ թէ նկատողութեան առնելով Գերմանիոյ կողմէ Պէյճիքայի նուիրուած աջակցութիւնը որուն շնորհիւ Պէյճիքա տեղ մը ձեռք բերաւ Թիէնզինի մէջ՝ Բէյ-Հօ դէտին ձախ եզերքին վրայ, Պէյճիքայի թագաւորը՝ իբրեւ վեհապետ Բոնկրի անկախ պետութեան հաւանիր է որ այդ երկրին սահմանը Ֆիվոն լիճին մօտ ուղղուի ի նպաստ Գերմանիոյ։

Թիեն-Զին.—Ամերիկեան Հուսիվրի զօրավարը որ Շան-Հայ-Բուան գացած էր հաւկնալու համար թէ կարելի է հոն Հմեռնային նաւահանգիստ մը հաստատել, վերադարձաւ։ Զօրավարը կը յայտարարէ թէ դաշնակից Տէրութեանց ծախքով քարտի մը պիտի չինուի Զինկ-Ուն-Թաոյի մէջ՝ Շան-Հայ-Բուանէն ուղի մղոն հեռուն։ Ծախքը երկու հարիւր հազար տոլար կը հաշուուի։ Այդ նաւահանգիստը ձմեռ ատեն պիտի կրնայ գերծ մնալ սառոյցներէ։ Բէյ-Հօ, Թոնկ-Զաոյի հիւսիսային կողմը, շուտով կը սառի, որովայդ գետին միջոցաւ հաղորդակցութիւնները կրնան քիչ ատենէն ընդհատուիլ։

Ուաշինկթըն.—Մ. Նահանգաց մէջ ցաւ կը յայտնուի թէ բանակցութիւնները սկսած են՝ Զինէն այն տեսակ պահանջումներ ընելու հաստատ որոշումով զրս գործադրելու կարողութիւնը չունի։ Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Հէյ ցաւով և երկիւղով կը դիտէ Զինու հետ կատարուած բանակցութիւններուն եղանակը. Պ. Հէյ այնպէս կը նկատէ թէ Տէրութիւնները, Զինէն անկարելի բաներ պահանջելով իրենց ազդեցութիւնը պիտի կորսնցնեն և յետոյ նահանջել պիտի պարտաւորուին։ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը երկիւղ ունի թէ մի՛ գուցէ զինուորական յարձակողական գործողութիւնները վերսկսին. Նաև յիմարութիւն մը կը նկատէ այն արշաւանքը որուն համար կ'ըսուի թէ պիտի կատարուի Զինու նոր մայրաքաղաքին վրայ։ Ուաշինկթընէն հեռագիր մը ցաւ կը յայտնէ թէ քանի մը Տէրութիւններ Զինու մէջէ հոգային պահանջումներ ընելու կամեցութիւններ ցոյց կուտան։ Ամերիկեան կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ իր զինուորները Զինէն ետ պիտի չքաշէ։

Լոնտոն, 21 Նոյեմ.—Լրագրները Բէյքինէն Նոյեմ. 19 թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն՝ ծանուցանող թէ Բալկանի արշաւախումբը Հուայ-Լայ հասեր է։ այդ քաղաքը առանց ընդդիմութեան անձնատուր եղեր է։ Արշաւախումբին յառաջապահները տեսեր են թէ Հօ զօրավարը հազարի չափ զինուորներով և քանի մը թնդանօթներով գրաւած է Սուան-Հուան։ Արշաւախումբին հրամանատարները նկատելով որ յարձակում մը կատարելու համար բանական զրաւոր չեն, Բէյքինէն զինուորներ ուղեր են, որոնք փութով ճամբայ հանուած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Պ. Տէլքասէի հառը.—Զինու խնդիրը.—Ֆրանսայի բարոմակոնութիւնը.—

Ֆրանսայի Երես. Ժողովին մէջ եղած հարցապնդման մը պատասխանելով, արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէ հետեւեալը յայտարարեց.—«Ինչ պիտի ըլլայ բանակցութեանց խարխիսը։ Եթէ հանրային կարծիքը կ'ճանապարէ դայն որոշ կռուանի մը վրայ դնելու, ուրիշ նկատումներ կը ցցուին կառավարութեանց առջեւ։ Երբ երկու կուսակցութիւններ ըլլան, իրարու առաջարկութիւնները կը քննեն, բայց երբ ուր Տէրութիւններ գործ ունին իներորդ տէրութեան մը հետ, որուն հոգային ամբողջութեանը և անկախութեանը համար համաձայնած են որքան ատեն որ իրենց չվնասէ ան, այս պարագային մէջ պէտք է խոյս տալ այնպիսի պահանջումներ ընելէ, որոնց դէմ առարկութիւններ ընելով կարենան յաջողութիւնը վտանգել (ՇԱՏ ԼԱՒ, ՇԱՏ ԼԱՒ)։ Այդ մտածումներու թելադրութեամբ էր որ մեր դաշնակիցներուն հետ համաձայնելէ յետոյ միայն, համաձայնութիւն մը որ վայրկեան մը իսկ չէ դադրած կատարեալ և բացարձակ ըլլալէ (ծափահարութիւններ), Տէրութեանց ներկայացուցիչ առաջարկութիւններ, որոնց իր հաւանութիւնը տուաւ նաև այն կայսրը, որուն Ֆրանսայի նկատմամբ տածած զգացումները գիտէ ֆրանսական ազգը և աշխարհ որ անոր որոշին վեհանձնութիւնը կը ճանչնայ։ կը մոգթենք որ շուտով ապաքին ան (ԼՈՒ ԾԱՓԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆԵՐ)։ Վիճելի առաջին կէտն է յանցաւորներուն պատիժը։ Հանրապետութեան նախագահին յուլիս 20 թուականով Զինու կայսեր ուղղած նամակին մէջ անոր վրայ խօսուած է ամէնէն առաջ։ Միեւնոյն փափագը յայտնուած է աշխարհս ամէն կողմերէն, փոխարինութիւն մը ստանալու համար անպատմելու։ Այս կէտը հաստատուելէ ու ընկերութեանց անհատներու եւ Տէրութեանց վնասներուն անաչառ հատուցում մը ըլլալէ յետոյ, պէտք էր խորհիլ այն միջոցներուն վրայ, որոնք անկարելի դարձնեն նմանօրինակ դէպքերու կրկնումը։ Եթէ երբեք քննադատելի է չինական զինուորական կարգապահութիւնը, սա անուրանալի է թէ չինական զօրքերը լաւ սպառազինուած են։ Արդ, այս դէպքերու միջոցին զէնքի առաքումները կը կատարուէին Զին։ Ինչպէս կրնայինք ընդունիլ այդ բանը, քանի որ բոլոր Տէրութիւնները առժամապէս հաւանած են զէնքերու Զին ներածումը արգիլել (ՇԱ՛Տ ԼԱՒ, ՇԱ՛Տ ԼԱՒ)։ Ենթադրեցինք թէ ձեռք առնուած այդ միջոցը ներկայ դէպքերէն յետոյ ալ պիտի կրնայ դործադրուիլ, բայց մենք իրաւունք ունինք ուրիշ երաշխաւորութիւններ ալ պահանջելու չինական կառավարութենէն քան իր բարի կամեցողութիւնը, որ կրնայ անկարող ըլլալ։ Մենք պարտինք անհատական ճարտարարուեստներու շահը խնարհեցնել տալ ընդհանուր շահին առջեւ։ Ակներեւ էր թէ Գերմանիոյ դեսպանին սպանութեան հետեւանքով, Տէրութիւնները ա՛լ պէտք չէին յոյս դնել գիւանագիտական ապահովութեան առանձնաշնորհումներուն վրայ։ Ատոր վրայ որոշեցինք միայն պահակայում մը հաստատել դեսպանատուններու համար և կարգ մը կէտեր գրաւել, որպէս զի ծովուն հետ մեր յարաբերութիւնները ապատ ըլլան։ Ասոնք են այն կէտերը որոնք, իբր խարխիս բանակցութեանց միաձայնութեամբ ընդունուած են Տէրութեանց կողմէ։ Ատիկա կը նշանակէ թէ մեր առաջարկութիւնները կացութեան շատ պատշաճ էին, և ահա՛ այդ պատճառով, Զինու օտար դեսպանները, որոնք վերահասու են կացութեան, նպաստաւոր ընդունելութիւն մը ըրին այդ առաջարկութեանց։ Հիմա բանակցութեանց սեմին կը մօտենանք, գէթ ես այնպէս կը յուսամ և հոս պարտիմ կանգ առնել։ Կը փափաքիմ որ այս հակիրճ յայտարարութիւնս միացած Դեղին Տետրակին ընթերցումը, ձեր վրայ սա տպաւորութիւնը ձգէ թէ երկիրը դըրուած է այն կարգին վրայ, ուր պարտի գտնուիլ և թէ մեր ջանքը պէտք է ըլլայ մեր շահերը պահպանել՝ պահելով հանդերձ. ինչպէս պիտի ըսէր յարգոյ Տընին Բօչէն, այն ընդհանուր նկարագիրը, որ շատ լաւ կը գտնուի Ֆրանսայի լայն ու վեհանձն աւանդութիւններուն մէջ (ՇԱՏ ԼԱՒ, ՇԱՏ ԼԱՒ)։ Մինչ մէկ կողմէ դեսպանատունները ազատելու գործին մէջ մասնակցութիւն ունեցանք, միւս կողմէ մեր թեւարկութիւնը ի գործ կը դնէինք և կարելի եղածին չափ կ'աղահովէինք մեր ձեռնարկները, ուր կը գտնուի Ֆրանսական խնայողութեան մէկ կարեւոր մասը։ Այդ գետնին վրայ պէտք է յառաջանանք։ Զինական խնդրին առաջ, տարի մը կայ, մեր ճարտարարուեստին և մեր վաճառականութեան ճգտումը մատնանշելի, այն ատենէն ի վեր՝ երբ անոնք Զինու մէջ գործօն դեր մը կը կատարէին։ Այն ատեն դիտել տուած էի թէ խիստ կարեւոր է որ Զին բացուի բոլոր աշխարհի վաճառականութեան առջեւ։ կը յարէի թէ այդ արդիւնքը Զինու ամբողջութիւնը պահպանելով միայն կարելի էր ձեռք բերել։ Այս երկու սկզբունքները դոհ եմ որ Տէրութեանց միաձայն հաւանութեանը արժանացան, մանաւանդ անոնց որոնք ահագին շահեր ունին այդ երկրին մէջ։ Կարծել թէ նոյն շահերը կրնան վնասուիլ, ատոնց այն տեսակ յոռետեսութիւն մըն է զոր ունենալու իրաւունք չունիմ։ Մենց որ ենթադրութենէն անգամ պիտի չվհատինք. պիտի շարունակենք հսկել հաւասարակշռութեան վրայ որ և ոչ մէկ կողմէ սպառնալիքի տակ է։ Վերջապէս չենք կրնար ըսել թէ Ցրանսա իրեն վայել դիրքէն ստորին դիրք մը ունեցաւ և թէ անոր իրաւունքները յարգել չտուին։ (ՇԱՏ ԼԱ՛Ւ, ՇԱՏ ԼԱ՛Ւ)։ Ինչպէս դուք ամէնքդ՝ Նոյնպէս կառավարութիւնն ալ պիտի ուզէ կարելի եղածին չափ շուտով վերջ մը տալ երկրին կրած զոհողութիւններուն։ Խորհրդարանը սակայն, չի կրնար պահանջել որ որոշ թուական սահմանենք և կամ մեր զինուորները ետ քաշենք հարկ եղած հաստատումները չտասած և բանակցութիւնները չաւարտած (Ծափահարութիւններ)։ կը զգանք մեր ընելիք գործին մեծամեծ դժուարութիւնները և կը յուսանք զայն գլուխ հանել, բայց յաջողելու համար պէտք է որ մինչեւ վերջը ձեր աջակցութիւնը մեզ զօրավիգ ունենանք։ (Բուռն ծափահարութիւններ)։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Պոէրներու գործունէութիւնը.—Լիենտլիի մէջ.—Լորտ Ռոպէրտսի հեռագիրը.—Հաճիերը։

Լիմցլի, 15 Նոյեմ.—Բանի մը Պոէրներ տեղեկութիւն տուին թէ Պոէր զօրավարները հրաման տուած են իրենց բոլոր զինուորներուն վերստին զէնք առնելով շուտով համախմբուիլ և թէ անսասողները մահուամբ պիտի պատժուին։ Տէվէթ մէյտ յարաբերութեան մէջ է Պոէրներու զինուորական կայաններուն հետ. ըսած է իր մարդոցը թէ տէրութիւնները պիտի միջամտեն քիչ ատենէն ի նպաստ իրենց։ Անգլիական հեծելազօրքերը շրջանն պահակութիւն կը կատարեն Լինտլիի շրջակայքը։ Նոյեմ. 4ին տեսան Պոէր բանակեալ մը Սթէֆանուս-Բրէթորիուսի ագարակին մօտ՝ Լինտլիէն տասը մղոն հեռուն՝ Հէյլպրոնի ճամբուն վրայ։ Անգլիացիները որոնք հետեւակներ և քանի մը խոշոր թնդանօթներ ունէին, գիւերանց յառաջացան պոէր բանակեալը պաշարելու համար։ Առտուն չեղած հատատուեցան մօտակայ գիրք մը որ լաւ պատսպարուած էր. հոն ձիու պայտի ձեւով չարուեցան։ Առտուան ժամ 5ին Պոէր մը տեսնուեցաւ. երկու հարիւր մէթր հեռուէն երկու ուրիշ Պոէրներ անոր կը հետեւէին. քիչ մը հեռուէն ալ հարիւր ութսուն ձիաւորներ՝ պահեստի ձիերով։ Ատոնց ուղղուեցան դէպի Անգլիացիներուն կազմած շրջանակը։ Երբ առջեւ գացող Պոէրները տասը մէթրի չափ մօտեցան, պայտին մէջտեղը կեցող անգլիական հետազօտիչները «Անձնատուր եղէք» աղաղակեցին, բայց թէ՛ այդ Պոէրները և թէ միւսները հպանցիկ փախան։ Անգլիական բոլոր թնդանօթները չտկուեցան, սակայն Պոէրները անհետացան ըլուրներուն ետին։ Անգլիացիները անոնց հետեւէն ինկան, առանց յաջողելու, և ագարակ մը այրելէ ետքը Լինտլի վերադարձան։

Նիւմանեսպուրկ, 18 Նոյեմ.—Պոէրներու փոքրաթիւ զօրախումբ մը, Թապանչիի արեւելեան կողմը, Նոյեմ. 16ին յարձակեցաւ անգլիական քանի մը յառաջապահ դիրքերու վրայ։ Անգլիացիներէն սպայ մը ու երեք զինուորներ մեռան, զինուոր մը վիրաւորուեցաւ և ուրիշ մը գերի ինկաւ, բայց յետոյ արձակուեցաւ։ Բիչ ետքը Պոէրները յարձակեցան Սբրինկհուէյքի կայարանին վրայ, զոր հրաւիրեցին անձնատուր ըլլալու, բայց մերժեց։ Պոէրները քանի մը անգամ թնդանօթ արձակելէ վերջը ետ քաշուեցան։ Անգլիացիները որ և է կորուստ չունեցան։ Պոէրները ժամանակէ մը ի վեր մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան Օռանժի հարաւային կողմը։ Բանի մանամեր Լինինպուրգի մօտ հեռագրական թելերը ու երկաթուղիի գիծերը քանդեցին։ Նոյեմ. 15ին գիւերը, առանց յաջողելու, օդը հանել փորձեցին Բիմպերլիի երկաթուղիի գիծին վրայ երկու տեղեր։

Բաեթոսոյ Գիովա.—Հանքերու գլխաւոր պաշտօնեաներէն 67 հոգի Ռանտ պիտի վերադառնան, հանքերու աշխատութեան վերսկսման մասին նախնական միջոցներ ձեռք առնելու նպատակով։ Միւս պաշտօնեաներն ալ հետզհետէ պիտի ճամբայ ելլեն և յետոյ փախստականներու ամբողջութիւնը պիտի արտօնուի վերադառնալ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍՐԸ

Զարին հիւանդութիւնը.—Եւրոպական մամուլը.—Լորտ Ռոպէրտսի հեռագիրը.—Ռուսիոյ Սինոդը.—Տէրութեան գործերը։

Բեռլին, 20 Նոյեմբեր.—Ռուս լրագիրները կը յայտարարեն թէ չատ զգածուած են այն համակրութեան համար՝ զոր Եւրոպական լրագիրները կը յայտնեն Ռուսիոյ կայսեր հիւանդութեանը առթիւ։ Նովոյէ Վրեմիա կ'ըսէ թէ ամբողջ աշխարհ յայտնած է իր անկեղծ յարգանքները Ռուսիոյ կայսեր անձնական գաղափարներուն համար զորս կարելի է ամփոփել սա բառերով. «Սիրել խաղաղութիւնը, արդարութիւնը և մարդկութիւնը։»

—Լորտ Ռոպէրթս, երէկ, Եոհաննէսպուրգէն անգլիական բանակին բոլոր սպաներուն և զինուորներուն անունով հեռագրեց Ռուսիոյ մայր կայսրուհիին, հաղորդելով ամէնուն համակրութիւնը Զարին հիւանդութեանը առթիւ։ Նաեւ մաղթելով որ Ն. Վեհափառութիւնը շուտով առողջանայ։

—Ռուսիոյ Սինոդը հեռագրեց բոլոր եպիսկոպոսներուն որ Նիքոլա կայսեր առողջութեանը համար աղօթքներ ըլլան։ Զարին հիւանդութեանը մասին թէեւ ստոյգ տեղեկութիւն մը չկայ, բայց կ'երեւայ թէ Նիքոլա Բ. պաղ առած է յաճախ լոգանք կատարելով։

—Զարին հիւանդութեանը միջոցին ընթացիկ գործերու կարգադրութիւնը, ցնոր տնօրինութիւն, յանձնուած է նախարարներուն՝ իւրաքանչիւրը իր պատասխանատուութեան տակ գործելու պայմանով։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հիրշի ժառանգութիւնը.—Ամերիկամերիկեան խնամութիւն։—Խուսյեցի ուսուցակ մը։

Լոնտոն, 20 Նոյեմ.—Այսօր Լոնտոնի վերաքննիչ ատեանը զբաղեցաւ Պառոն Հիրշի ժառանգութենէն առնուելիք տուրքին խնդրովը։ Պառոն Հիրշ, 1891ին, մարգասիրական Ընկերութիւն մը կազմած էր 50 միլիոն ֆր. դրամագլուխով, նպատակ ունենալով Ռուսիայէն ու Լեհաստանէն գաղթող աղքատ Հրեաներուն օգնել։ Այդ յիսուն միլիոն ֆր.էն Պառոն Հիրշ միայն իր հաշուոյն 49,950,000 ֆր. հատուցած էր։ Տարի մը վերջը Պառոն Հիրշ նորէն 125 միլիոն ֆր. վճարեց, որով անոր տուած դրամին գումարը հասաւ 175 միլիոնի։ Այդ գումարէն 25 միլիոնը Լոնտոնի և Ուէսթմինսթրի պանքային յանձնուեցաւ և 150 միլիոնն ալ Եւրոպայի զանազան պանքաներուն։ Երբ 1896ին Պառոն Հիրշ մեռաւ, Անգլիոյ կառավարութիւնը մարգասիրական Ընկերութենէն տուրք մը պահանջեց Պառոն Հիրշի կողմէ իր կենդանութեան վճարուած 175 միլիոն ֆր.ի այդ գումարին համար։ Ընկերութիւնը մերժեց և միայն Լոնտոնի պանքային մէջ դտնուած 25 միլիոն ֆր.ին համար տուրք վճարել ուզեց։ Ատկէ դատ մը ծագեցաւ որ չորս տարիէ ի վեր կը տեւէ։ Նախնական դատարանին առջեւ Ընկերութիւնը կրնացուց, որով վերաքննիչ ատեանին դիմեց, որուն վճիռը քանի մը օրէն յայտնի պիտի ըլլայ։ Ընկերութեան կողմէ փոխանորդ կարգուած են երկու նշանաւոր փաստաբաններ։

Նիւ-Յորք.—Հոս մեծ անակնկալ մը պատճառեց Մանչէսթրի դուքսին ամուսնութեան լուրը՝ Օր. Էլլէն Զիմմէրմանի հետ։ Բանի մը ամիս առաջ նշանախօսութիւնը թէեւ ծանուցուած, բայց յետոյ հերքուած էր և ոչ ոք կը սպասէր որ դաղտնի ամուսնութիւն մը կատարուի։ Նիւ-Եորքի թերթերը այս առտուան իրենց թիւերուն մէջ երկար յօդուածներ կը հրատարակեն դուքսին և նոր դքսուհիին վրայ։ Բանի մը լրագիրներ կը յայտարարեն թէ տարկա ամերիկեան նոր յաղթանակ մըն է և թէ Նոր-Աշխարհի աղջիկները մեծ տիտղոս մըն ալ ձեռք անցուցած են։ Դքսուհիին հայրը՝ Պ. Զիմմէրման Զինչինաթիի ամէնէն հարուստներէն մէկն է։ վեցն ուրթ միլիոն անգլիական ոսկիի հարստութիւն մը ունի։ Աղջիկը մեծ հարբաւ կը վայելէ Ամերիկայի մէջ՝ իբրեւ գեղանի և խելացի։ Բարիզի Աստմբոն տ'Օթէօյլի վանքը դաստիարակուած է։ ուսումնասիրած է հնդկական փիլիսոփայութիւնը։ քանի մը լեզուներ կը խօսի։ Մ. Նահանգաց մէջ ձիարշաւարան մը ունի։ Լրագրական քանի մը թղթակիցներ այսօր նորէն ներկայացան հօրը՝ Պ. Զիմմէրմանի որ բացարձակապէս հերքեց իր աղջկանը ամուսնութիւնը։ «Աղջիկս, յարեց հայրը, նոյնիսկ նշանուած ալ չէ։ ատոր կատարելապէս վստահ եմ։ կը ճանչնամ Մանչէսթրը։ դուքսը և գիտեմ թէ աղջիկս անոր հաւնած չէ։» Թղթակիցը նորէն պնդելով, Պ. Զիմմէրման պատասխանեց.—«Արդէն ըսի թէ աղջիկս ամուսնացած չէ։ ըսածս գիտեմ։ հարկ չկայ յիսուն անգամ կրկնելու։ Բանի մը օրէն աղջիկս պիտի գայ և ամէն ոք պիտի տեսնէ թէ աղջիկս ամուսնացած է թէ ոչ։»

Հռոմ.—Իտալիոյ կառավարութիւնը երկու հարիւր հազար ֆր. պարգեւ խոստացաւ Բալպարիայի Մուսոլինօ անուն աւազակը ողջ կամ մեռած ձերբակալողին։ Ոչ ոք գիտէ անոր ո՛ւր ըլլալը։ Նաև չի կարծուիր թէ Բալպարիայի լեռներուն մէջէն պահուըտած ըլլայ։

Երէկուան Հեռագիրներ

ՁԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Լոնտոն, 24 Նոյեմ.—Բէյքինէն Նոյեմ. 21 թուականով կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի թէ զրոյցի մը նայելով գերման զինուորներու խումբ մը, չինական զինուորներու հետ ունեցած յարձակումի մը հետեւանքով, ետ մղուեր է։ Մանրամասնութիւնները յայտնի չեն։

Նիւ-Եորք.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Իվնինկ Բոսթի.—Ամերիկեան կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Բէքինի մէջ բանակցութիւնները տագնապալից շրջանի մը մէջ մնած են։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՐԷՆ.—(Ռիւթէրի հեռագիր).—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի կողմէ Տէրութեանց հաղորդուած ծանուցագրին նպատակն է համաձայնութիւն մը գոյացնել բանակցութիւնները նոր հիման մը վրայ կատարելու համար։ Տէրութիւններէն մէկ քանին արդէն նպաստաւոր պատասխան մը տուած են այդ ծանուցագրին։ Կը կարծուի թէ այդ ծանուցագիրը նուազ խիստ քաղաքականութիւն մը կը յանձնտրարէ, մանաւանդ Զինացի պաշտօնատարները պատժելու և հատուցմանց վճարման խնդիրներուն համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի.—Կ'ըսուի թէ Ուաշինկթընի և Լոնտոնի դահլիճներուն մէջ եւ բանակցութիւններ կը կատարուին։ Զինէն պահանջուելիք հատուցմանց մասին համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով։ Նաեւ ձեռք բերել կարծեաց համաձայնութիւն մը, որպէսզի չընդդուտուի այն տեսակ գործակցութիւն մը, որուն հետեւանքը ըլլայ Զինու սնանկութիւնը կամ կազմալուծութիւնը։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Սթանտարդի թէ բոլորովին կը հերքուի այն լուրը որուն համաձայն եթէ Զինու հոգային ամբողջութիւնը պահպանելու սկզբունքը մէկ կողմ թողուի, Մ. Նահանգները որոշած ըլլան գրաւել ամբողջ Ամոյ նահանգը։

ԲԱՐԻԶ.—Ցրանսական զինուորներուն Զինու մէջ ձիերելու միջոցները ապահովուած են։

—Մ. Նահանգները ծանուցին Տէրութեանց թէ իրենց ծայրայեղ պահանջումները դժուարութիւններու կը մատնեն կարգադրութիւնները։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲԱՐԻԶ.—Բրիւկէր նախագահը այս առտու հոս հասաւ։ Բոլոր ճամբուն վրայ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը համակրութեամբ ողջունեց դայն։ կայարանին մէջ Ցրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին արարողապետ Պ. Բրդիէ բարի գալուստ մաղթեց Պ. Բրիւկէրի՝ յանուն Պ. Լուպէի և Ֆըրանսական կառավարութեան։ Կէս օրէն վերջը Պ. Բրիւկէր Էլիզէի պալատան մէջ ընդունուեցաւ Ցրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ։ Տեսակցութիւնը տեւեց տասը վայրկեան։ Պ. Լուպէ յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Պ. Բրիւկէրի։

—Բրիւկէր նախագահը կէս օրէն ժամ մը առաջ Բարիզ հասաւ։ Կայարանին բարին մէջ և շրջակայ փողոցները ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Պ. Բրիւկէր կայարանին մէջ ընդունուեցաւ զանազան յանձնաժողովներու և Բարիզի քաղաքապետութեան նախագահ Պ. Կուէպովալի կողմէ։ Պ. Բրիւկէր յուզուած էր և շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած այդ փայլուն ընդունելութեան համար։ Պ. Բրիւկէր լանտոյի մը մէջ բազմեցաւ. այդ միջոցին ժողովուրդը համակրական շերմագին ցոյցեր կ'ընէր, և այդպէս շարունակեց մինչեւ որ Պ. Բրիւկէր գնաց իրեն համար սահմանուած օթէյը։ Հազարաւոր հոգիներ քանի մը ժամ կեցան այդ օթէյին չուրջը։ Պ. Բրիւկէր ստիպուեցաւ քանի մը անգամ պատդամ ելլելով ողջունել ժողովուրդը։ Յետոյ պաշտօնապէս ընդունուեցաւ Ցրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին կողմէ։ Տեսակցութիւնը շատ սիրալիր եղաւ։ Որ և է դէպք չպատահեցաւ։

—Հոլանտայի թագուհին սա հեռագիրը ուղղեց Պ. Բրիւկէրի.—«Հաճութեամբ Ձեր Վսեմութեան տրամադրութեանը տակ դրած էի իմ կեղտերլանցս յանձնարարս։ Ուրախ եմ խնանալով որ ձեր ուղեւորութիւնը ողջ առողջ կատարած է։»

—Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէ Ներկայ գտնուեցաւ Պ. Լուպէի կողմէ Պ. Բրիւկէրի տրուած ունկնդրութեան։ Բաղաքականութեան վրայ բնաւ խօսք չեղաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիացիները Լիտենպարկի մօտ տեղ մը հիմայատակ կործաներ են։

—Լորտ Բիչնէր որոշեր է Թրանսվալ դտնուող լրագրական բոլոր թղթակիցները արտաքսել։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍՐԸ

Լիվ.ԱՏԻԱ.—Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Զարը երէկ չատ լաւ անցուցած է։ Իրիկուան ժամ 9ին ջերմութիւնն էր 38.8 և բաղկերակ՝ 72։ Զարը չատ լաւ քնացեր է գիւերը։ Այս առտու ընդհանուր վիճակը բոլորովին գոհացուցիչ էր։ Առտուան ժամ 9ին ջերմութիւնն էր 38.1 և բաղկերակ՝ 75։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵԼԻՄՏԱՑՈՅՑԸ

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ 1901ի ելմտացոյցին ընդհանուր գումարն է 2,240,297,301 մարք՝ 1900ի ելմտացոյցէն 174,303,389 մարք աւելի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Այսօր նախարարաց Խորհուրդ մը պիտի գումարուի։ կը յուսացուի որ Պ. Զէմպրլէն վերադարձած ըլլայ ու մասնակցի այդ Խորհուրդին։

ՍԵՐԲԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Բանի մը կուսակցապետներ կը փորձեն Սերբիոյ մէջ քաղաքական ազգային ընտրական մեծ կուսակցութիւն մը կազմել։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Իտալիոյ թագաւորին Պ. Զէմպրլէնի հետ տեսակցութիւնը որ լսի վայրկեան միայն տեւեց։ Իտալիոյ բոլոր լրագիրները, սակայն, շատ կը խօսին Անգլիոյ գաղթականին նախարարին և Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին տեսակցութեանը վրայ։ Լրագիրներէ ոմանք կ'ուզեն որ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ բարգաւաքակ դաշնակցութիւն մը կնքուի Միջերկրական նկատմամբ։ Պ. Զէմպրլէնի դէմ թշնամութիւնը՝ Մալթայի մէջ իտալերէնը ջնջած ըլլալուն համար միւս աչքի կը զարնէ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Առողջապահական Խորհուրդին անդամ կարգուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան խորհրդականական Մէկնիչտ Նամրգ պէյ։

—Սուրիոյ նահանգին առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Երզրումի նահանգին առեւտրական դատարանին նախագահ Բաթիրլ էֆ. որուն յաջորդեց, Ճիտտէի առեւտրական դատարանին նախագահ Մուսթաֆա Շեֆիկ էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Սուրիական ծիրի պոլսոյ նախնական դատարանի պաշտօնական ճիւղին նախորդ նախագահ Ռաֆիկ էֆ.։ Նիյազի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Զորում գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Հասան Ֆէհմի էֆ. որուն յաջորդեց Նիյազի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մուսթաֆա Նազիմ էֆ.։

—Իւլյայի առաջին ատիճան արուեցաւ կրթական նախարարութեան քննչական Խորհուրդին անդամ Ապտիւլվահիդ Միսհաթ պէյ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրու

պանատան առաջին թարգման Պ. Մաքսիմովը է, այդ մասին տեսակցած է արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներուն հետ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջև առեւտրական դաշնագրի մը բանակցութիւնները տասնըհինգ օրէն պիտի սկսին։

ԱՏԱԼԻԱՅԻ առջեւ քարափ մը պիտի շինուի։ Շինութիւնը յանձնառուներու պիտի տրուի, և եթէ չյարմարի, ուղղակի կառավարութեան կողմէ պիտի կատարուի։

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ.—Իզմամ կ'ըսէ թէ հայցին գինը որ մինչեւ հիմա օտար երկիրներու ալիւրներուն հրապարակը հիմ բռնելով կ'որոշուէր, ասկէ վերջը տեղական ալիւրի գիներուն համաձայն պիտի սահմանուի, վասն զի այս տարի Անատոլուի մէջ արմտիքի մեծ առատութիւն կայ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ սովեալներուն համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 486,794 ղրուշի։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակը նկատողութեան առաջ առեւտրական նախարարութեան մէկ պաշտօնագիրը թէ Բեազիմ ու Մէհմէտ Թահիր էֆ. անուն երկու անձեր առաջարկած են սիկառէթի թուղթեր ծախու հանել, որոնց կափարիչներուն վրայ արեւելեան երկթուղիի պարտատոմսերու թիւերը պիտի գտնուին և թէ այդ թիւերը վիճակահանութենէն շահին, գնողները բաժին մը պիտի ստանան այդ պարգեւէն։ Այդ սիկառէթի թուղթերուն հատը քսան փարայի պիտի ծախուի։ Վիճակահանութենէն երբ պարգեւ մը շահի, թուղթը գնողը 30-50 ղրուշ պիտի ստանայ։ Առեւտրական Սենեակը նկատելով որ այդ առաջարկութիւնը մենաշնորհ մը նպատակ չունի և օսմ. վիճակահանութեան զարգացման գործին հետ ալ որ և է առնչութիւն չունի, որոշեց թէ կրնայ ընդունուիլ, եթէ տէրութեան օրէնքներուն համապատասխան նկատուի և բարձրագոյն հաւանութեան արժանանայ։

ՅԻՍ.— Բէօքեր Լոյս կ'իմանայ թէ անցեալ օր Վիէննայի մէջ տեղի պիտի ունենար ֆէսի աւստրեա-հունգարական գործարանների բաժնետէրերուն ընդհանուր ժողովը։ Առաջին տարին 290,225 ֆիորին զուտ շահ գոյացեր է, որով հարիւրին չորս շահաբաժին պիտի հատուցուի։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ. — Թրնովա-Ռուսճուքի երկթուղիի կառախումբ մը անցեալ օր, գիշէն ելեր է։ Ուղեւորի չորս վագոններ և վայրաշարժը տապալեր են։ Բսան հոգի վիրաւորուեր են։ Վնասս 50,000 ֆր. կը հաշուուի։

ՎԱՐԴԻ ԻՐԻՂ.—Գոնեայի կուսակալութիւնը կատելով որ Սբարթա գաւառին մէջ վերջին տարիներու մշակուած վարդերէն լաւ տեսակ վարդի իւղ ձեռք բերուած է, որոշեց միջոցներ ձեռք առնել այդ գործին աւելի մեծ զարկ մը տալու համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ օտար ապրանքներու մաքսատան հասոյթը, անցեալ հոկտեմբերին 15,872 ոսկի եղած է։ Անցեալ տարի նոյն ամսուն եղած էր 18,463 ոսկի։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը նկատողութեան առաւ այն բողոքները թէ հելլէն մեծահարուստ Զաբբայի կողմէ Թուրքիոյ յունական բարեգործական հաստատութեանց կտակուած գումարները անոր ժառանգորդները չեն ուզեր վճարել։

ՅԱՌԱՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդին քննիչ վախճանեալ Վիթալիս էֆ.ի յաջորդեց Աղեքսանդրիոյ առողջապահական Խորհուրդին պատուիրակ Պ. Տուքաս։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը ուրբաթ օրը Կիւլխանէի հիւանդանոցը երթալով այցելութիւն տուաւ տոքթ. Ռիտէր էֆ.ի որ տակաւին հիւանդ է։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻՆ կը գրեն թէ ծաղկախտի և կեղծմահի դէպքերը կ'աւելանան նոյն քաղաքին մէջ։

ԽԱՀՈՒԷՒ գինը նորէն փր. մը ինկեր է եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ.—Բժիշկները յանձնարարեր են Յունաց Պատրիարք Տ. Կոնստանդիանոս Սրբազանի որ հանգիստ ընէ՝ հիւանդութիւնը չկրկնուելու համար։ Յունական լրագրիները կ'ըսեն թէ Ն. Սրբազնութիւնը ուրբաթ օրուընէ ի վեր հիւանդ է։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Սէրվեր կ'իմանայ թէ 30,000 անգլիական ոսկիէն մասնավաճառ մը եղած է ձէնովայի նաւագործարանին՝ օսմ. մարտանաւերու վերանորոգութեանը համար։

ՇՈՒԼՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ արքայական պալատան մատենադարանին պետ արեւելագէտ Պ. Մարթինի, որուն համար ծանուցուեցաւ թէ մայրաքաղաքս եկած է, Կ. Պոլսոյ մատենադարաններուն մէջ պատմական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ Շուէտի Շառլ ԺԲ. թագաւորին նկատմամբ, որ օսմ. պատմութեան մէջ ծանօթ է «Թիմուր Պաշ» անունով։ Պ. Մարթինի այդ գործը կատարելէ ետքը Շուէտի մէջ Շառլ ԺԲ.ի օրուան վերաբերեալ պատմական աշխատութիւն մը պիտի հրատարակէ։

ՀԱԼԷՊԻ կուսակալ Էնիս փաշա, օգնական Սուրուրի էֆ.ն փոխանորդ կարգելով, քննական պատոյտի ելեր է։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Մնտուրին վարկը աւելի բարձրացնելու համար կարգ մը միջոցներ ձեռք առնուած են։ Ի մէջ այլոց որոշուեր է թէ նոյն Մնտուրկը դրամ յանձնող մը երբ ետ ուզէ, կէսը տրուի, և միւս կէսովն ալ կարգով փոխատութիւն ըլլայ իւրաքանչիւր ամսուան մինչեւ 15ը, փոխառութիւն ընել ուզողներուն։ Իզամ անբաւական կը գտնէ այդ միջոցը։ ըսելով որ ոչ միայն վստահութիւն չի ներշնչեր, այլ նաև դրամ ունեցողներուն ալ քիչ մը մտածել կու տայ՝ իրենց ստակը այդ Մնտուրկին յանձնելու մասին։

ՔԱՐԱՓԵՆԵՐՈՒ Ընկերութիւնը ուզած է տուրք առնել Հանրային Պարտքի վարչութեան վերաբերող իրեղէններէ։ Այդ պատճառով անհամաձայնութիւն մը ծագած է նոյն վարչութեան և քարափներու Ընկերութեան միջև։ Թուրք լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ Ընկերութիւնը թրանսիթի ճամբով զրկուելիք ապրանքներէն ալ տուրք առնել կ'ուզէ, թէեւ այդ ապրանքները քարափ չեն հանուիր։ Նոր հանրային գործակալութիւնները նորէն բարձրած են քարափի Ընկերութեան դէմ, ըսելով որ Ընկերութիւնը կը դժուարացնէ վաճառականներուն գործերը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Հայտար Փաշա-Գոնեայի երկթուղիի գիծը Իզմիր-Գասապայի գիծին հետ՝ Աֆիոն Գարահիսարի մէջ միացնելու համար՝ բանակցութիւնները կը շարունակուին երկու Ընկերութիւններու միջև։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ և հանքերու նախարարութիւնը որ Անատոլուի նահանգներէն երկթուղիով փոխադրուած հանքերու, առաղձներու և այլն արտածումը փութացնելու համար պաշտօնեաներ պիտի կարգէ, իր այդ որոշման գործադրութեանը ձեռնարկած է՝ Հայտար Փաշայի նաւահանգիստին յատուկ պաշտօնեաներ կարգելու համար։

ՔՈԼԻ ԲՈՍՓԱԼՆԵՐՈՒ համար պատրաստուած նոր կանոնագիրը վաւերացաւ կոյս. Իրատէով։

ՏԷՊԹԷՐԽԱՆԷԻ վերատեսչութիւնը մերժեց ծրագիր մը, որով առաջարկուած էր նոյն վերատեսչութեան մէջ կալուածներու միջնորդութեան ճիւղ մը հաստատել և թեթեւ տուրք մը առնել։ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութիւնը սա տեսութեամբ մերժեց այդ ծրագիրը թէ քանի որ այս միջոցով կալուածներու արժէքներուն նկատմամբ քննութիւն կը կատարուի, հարկ չկայ միջնորդչէք անուանով տուրք մը ալ աւելցնել։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ Կ. Պոլսոյ թաղերուն մէջ ժողովուրդին ոմանք, հակառակ թաղապետական կանոնագրին, գիշերներ գաղտնի կերպով խանութներ կը շինեն և կամ նորոգութիւններ կը կատարեն, ինչ որ մայրաքաղաքիս բարեզարդութեանը կը վնասէ, զրեց ոստիկանութեան նախարարութեան որ այդ կարգի ապօրէն արարքները արգիլելու համար ոստիկանութեան պաշտօնեաներն ալ միջամտեն։

ԱՆԱՍՆԵՒԻԺԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին տոքթորայի քննութիւնները երէկ սկսան։

ՊԱՆՏՐՄԱՑԻ և Պալըքէսէրի միջև թղթատարական փոխադրութեանց կեդրոնը կազմող Սու Սըզըրլըք քաղաքը մէկ օրուան հեռաւորութիւն ունենալուն համար, Ագ Սաքալ անուն տեղը որ աւելի մօտ է, թղթատարական կայան մը պիտի հաստատուի։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ.—Իզմիրի մէջ հրատարակուած Ֆրանսերէն Էմբարսիալ լրագիրը յառաջիկայ դեկտեմբերին կ'աւարտի իր հաստատման 60րդ տարին։ Նոյն քաղաքին յունալէն Ամալթիա լրագիրն ալ 63 տարիէ ի վեր կը հրատարակուի, որով գաւառական թերթերուն ամէնէն հինն է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Անցեալ հոկտեմբերին Պրուսայի նահագին մէջ 28 տնուոր 111 գաղթականներ բնակութիւն հաստատած են։

—Անցեալ հինգշաբթի իզմիր ժամանեցին 150 իսլամ գաղթականներ։ Նոյն քաղաքը գտնուող 120 իսլամ գաղթականներ ալ Սուրիա ղրկուեցան՝ բնակութիւն հաստատելու համար։

ՎԱՆԱՑ մէջ այս տարի քանի մը տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած եղանակով արմտիքի առատութիւն կը տիրէ, որով գիները ածանցած են։ Ցորենը որ անցեալ տարի 70 ղուշի կը ծախուէր այս տարի 30ի իջած է։

ԹՐԱՄՈՒԷՑ.—Իզմիրի թաղապետութիւնը, իր ստացած մենաշնորհին համաձայն, թրամուէյի գիծ մը պիտի հաստատէ Բունթայէն մինչեւ Արթէմիս բաղնիքները։ Շինութիւնները մօտերս պիտի սկսին։

ՊԱՐԻԿ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.— Պարսկի աշիրէթներէ կարգ մը անոպաներ Էլպազիքէօզի գիւղէն 65 ոչխար և ութ եզ յափշտակեր են, բայց Շիրէֆթի աշիրէթին ցեղապետ գնդապետ Շէրէֆի պէյի մարդիկը ետ առեր են այդ անասունները, որոնք իրենց տէրերուն վերադարձուեր են՝ կառավարութեան միջոցաւ։

ԻԶՄԻՐԻՆ անցեալ չորեքշաբթի արտաքսուեցան տասնի չափ չարագործներ հինգը՝ Պիրէոն, երեքը՝ Սէլանիկ և երկուքը՝ Հռոդոս։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար ձէվատ պէյ, ինչպէս ծանուցուեցաւ, կատղած չունէ մը խածնուած էր։ Վիրջին լուրի մը նայելով, այդ շունը թեթեւապէս խածեր է նաեւ դեսպան Բիֆթի պէյը։ Ամէնէն աւելի ծանրապէս խածած էր դեսպանատան սպասաւորները։ Ամէնքն ալ Աթէնքի դարմանատունը դիմեր են։

ԲՈՐՈՆ շունները սկսան թեկէ սայլերու մէջ դրուած Սիրքէճիէն Հայտար Փաշա փոխադրուիլ կառաբարձ շոգենաւերով։ Այդ շունները անկէ Կէօզթէբէի մէջ յատկացուած տեղը պիտի տարուին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Գալաֆաթ Եէրիին մօտ, երէկ, Էնկիւրիցի Բեամիկ անուն մարդ մը, լուացուելու համար ծով մտած ատեն, խեղդուեցաւ։

ՍԹԷՆԵԱՅԻ բարձրերը պարտիզի մը մէջ Տիմիթրի անուն մարդ մը Եանի անուն ուրիշ մը վիրաւորած ըլլալով ձերբակալուեցաւ։ Եանի մեռած էր։ Տիմիթրի ըսաւ թէ գիշերը դուրսը ձայներ իմանալով և կարծելով որ, գազաններ եկած են, սենեակէն դուրս ելեր և ոչովկիրը պարսպեր է, և Եանի ալ այդ միջոցին դուրսը գտնուելով դիպուածով վիրաւորուեր է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի վերատեսչութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ դեղագործ Մէհմէտ Ալի Նուսուհի էֆ.ի պատրաստած «սրիրթոսրզ գընաքընա» անուն դեղը պէտք եղած բաղադրութիւնը չունենալուն համար արգիլած է և դեղագործներու քով գտնուածներն ալ պիտի գրաւուին։

Պ. ՍԲԻՒԿԻԼ, որ իրը կանանց զգեստներու դերձակ հանրածանօթ է Կ. Պոլսոյ մէջ իր լաւ հաշակով ու խնամոտ աշխատութեամբ, պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան և իր յաճախորդներուն թէ ճոխ մթերք մը ստացած է կերպասներու, քօսդիւմ Թայէօրի համար։ Նաեւ վերջին նորաձեւութեան համաձայն բրդեղէններ շրջազգեստներու համար, բնատիպ մոտէլներ հագուստի վերաբերեալ, որոնք Բարիզէն բերել տրուած են, ուր ամէնէն մեծ վարձատրութեանց արժանացած են Բարիզի Արուեստահանդէսին մէջ։ Սակզատ կը ծախուին նաեւ մեռաքէ, ասուիլ և Ֆանէլայէ պլուզներ ածան գիներով, միջնազգեստներ, փողկապներ, անուշահոտութիւններ, ջայլամի փետուրով զգի պօաներ մաշիկներ, կաշիէ առարկաներ, կանանց համար ճերմակեղէններ և լն. և լն։ Անգամ մը միայն այցելել կը բաւէ համոզուելու համար գիներու անմրցելի կերպով ածնութեան։

ՊԷՏԵՐ կան որոնք անհրաժեշտ են։ Ամէն բաներնին գործերնին գիտցող մարդիկ իրենց պէտքերը կանուխէն կը հոգան։ Օրինակի համար ոտքերնուս լասսիք և կամ անձրեւի համար հովանոց մը անպատճառ պէտք է։ Թէեւ հիմա օդերը լաւ են, բայց անձրեւները սկսելուն պէս, այդ անհրաժեշտներու պէտքը զգալի կ'ըլլայ և ամէն ոք կը վազէ խանութէ մը գնելու ի՛նչ որ կ'ուզէ։ Բայց այն ատեն ալ խանութները դնորդներով լեցուն կ'ըլլան և շատ անգամմարդ հապեղով, իր ճաշակին համեմատ բան մը չի կրնար գտնել։ Ուրեմն հիմակուընէ գնեցէք ձեր հովանոցը Դալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառէն, Միհրդատ Հաճկաձն, կամուրջին դէմ թիւ 9, ուր կը գտնուին ընտիր կերպասներ ալ, հին հովանոցներու վրան փոխելու համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ընկերութեանս նուիրատուներէն շատեր փափաք յայտնած ըլլալով նուագահանդէսներու միջոցին իրենց տեղերը ապահով կերպով ունենալ, վարչական ժողովը որոշած է որ առաջին երկու կարգի նստարանները վերապահուին անդամներէն անոնց որոնք իրենց բաժանորդագրութենէն զատ գոնէ հինգ օսմ. ոսկիի նուիրատուութիւն մը ըրած ըլլան Ընկերութեան։

Ա. Զ. Դ.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան Թողեալ հասոյթներու վարչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ 1-12,000 առանձնաշնորհեալ և 1-20,000 պարզ արժէթղթերը, որոնց իւրաքանչիւրը 100 ֆր. կամ 4.40 օսմ. ոսկի կ'արժէ և Քարասուի հանքերուն անանուն Ընկերութեան կողմէ շրջաբերութեան հանուած են, դրոշմթուղթի արժէտուրքը այդ թուղթերուն ամբողջական գումարին վրայ -վճարուած ըլլալով, արժէթուղթերու ետ բերը պէտք է ներկայանան Գալաթիա, Պալըքհանէի տեսչութեան, ուր առանց ծախքի պիտի կատարուին դրոշմթուղթի փակցնելու կանոնական ձեւակերպութիւնները։ Ընդհանուր Վարչութիւն

21/3 Նոյ. 1900 7—7

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՐԱԿ

Ր Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Գալաթիա, Խալեար Խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԼԲՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

11/24 Նոյեմբեր 1900

Բպկ. պատրաստ Նոյ.	5.44	Մրտ.	Ապր. 5.26
Յոր. Մէնթալ քիլէով Դեկ.	5/11	Մրտ.	6/0½
Խամուկ գանթար	Մարտ		33/3
Շամար »	Յուլ.		10.2½

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարքը շաբաթ իրիկուն Պալաթ երթալով, երէկ առտու պատարագեց և քարոզեց տեղւոյն Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյն մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր։

—Կրօնական ժողովը վաղը պիտի գումարուի Պատրիարքարանի մէջ, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։

—Արտաքսեալներն առաջնորդ Այվազեան Տ. Սահակ եպիսկոպոս, իր Վիճակէն ձանձրացած ըլլալով թէ Հրան երթալ կ'ուզէ եղեր։

—Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս շաբաթ օր Պատրիարքարանի մէջ և երէկ ալ իր բնակարանին մէջ ընդունեց Պոլիս գտնուող եպիսկոպոսներու և ուրիշ ասոնցմէ եկեղեցականներու, կրօնական ժողովոյ անդամներու և ժողովականներու հնորհաւորական այցելութիւնները, իր անուան տօնախմբութեան առթիւ։

—Ս. Պատրիարքը հնորհաւորական այցեւոմս ղրկեց Քաղաքական ժողովոյ անդամ Նարատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտիի, Բեշայի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Մանվելեան Միքայէլ էֆէնտիի, և Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեանի, իրենց անուան տօնախմբութեան առթիւ։

—Պէշիկթաշի Ս. Աստուածին եկեղեցւոյն քահանայէն Տ. Միքայէլ քահանայ Փափազեան, այս առտու վախճաներ է, կարճատեւ հիւանդութենէ մը ետքը։

—Սամսունէն կը գրեն մեզ.—Լրագրական սխալ մը այրքան մեծ աղմուկ հանած չէր։ Առաջն. Տեղապահ Տ. Գնել վարդապետի դէմ վերջերս բողոքագիր մը ղրկուած էր Պատրիարքարան զոր ստորագրած էին Քաղաքական ժողովի մեծացեալ անդամները և հրաժարելու ստիպուած Թաղական Խորհուրդը։ Մայրաքաղաքի քանի մը օրաթերթերը հրատարակած էին սոյն լուրը, աւելցնելով թէ Գաւառական ժողովը եւս ստորագրած է։ Սոյն սխալին կրօնական հանդամանք ունենալը անկէ կը հասկնանք որ Տեղապահը իրեն աջակից ունենալով Գաւառական ժողովի հրաժարեալ Ատենապետը, քանի մը վայրկեանի մէջ կը յաջողի Առաջնորդարան հրաւիրել սոյն ժողովի անդամներն մէկ քանին և ստուգել տալ իրենց թէ յիշեալ գանգատներէն բնաւ տեղեկութիւն չունին։ Հրաւիրուած անդամներէն շատեր յետոյ իմացան սոյն գումարումը։ Թեւերը ինչ արձագանգ գտաւ։ Իրողութիւնը սա է որ ասիկա չարդարացներ Տեղապահը։ Ընդհակառակը՝ գուցէ նոր փաստ մըն է և իր ընթացքին անեղծատ։ Ցաւալի է որ Պատրիարքարանը այս անգամ լուրջ նկատման կ'առնէ բողոքագրին իմաստը։ կ'իմանանք թէ հակառակ պարագային գանգատողները հրապարակաւ պիտի ապացուցանեն իրենց բողոքներուն նշանակութիւնը։

—Քասթէմունիէն կը գրեն մեզ.— Հոկտ. 27ին մեր քաղաքը հասաւ Տէր Արիստակէս վարդապետ Վանքեան՝ Մարզուանի Նորընտիր Առաջնորդը։ Մեր քահանայ, Թաղ. Խորհուրդի անդամները՝ իրենց հետ ուղեկից ունենալով Յունաց Առաջն. Տեղապահն ու Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն չորս հոգի, ընդ առաջ փութացած էին քանի մը ժամուան հեռաւորութեան տեղ, ինչպէս նաեւ հարիւրաւոր ազգայիներ։ Քասթէմունիի հայ գաղութին համար բոլորովին նորօրինակ բան մըն էր հայ վարդապետի մը մուտքը իր եկեղեցիին մէջ ինչպէս նաեւ հայ վարդապետի պատարագն ու քարոզը։ Անբաւ հետաքրքրութիւն ժողովուրդին մէջ այդ օրուընէ ի վեր։ Եւ բաղդաւորութիւնը սա էր մեզի մէջ է որ Տէր Արիստակէս, Երբամիտ ու գործնական մարդ, կրցաւ հեռագիրներ աւելի տաք պահել հետաքրքրութիւնը միտքերու մէջ։ Ինքը Զանդրիէն կու գայ, ուր, Պատրիարքարանէ տրուած հրահանգի մը համեմատ, տեղին վրայ մանրակրկիտ քննութիւն մը կատարած է եկեղեցիի մը աւարտելու մօտ ընդհատուած շինութեանը մասին։ Խնդիրը բաւական հետաքրքրական է։ Շինութեան կայսերական հրովարտակը տրուած է ասկէ իբր 21 տարի առաջ։ շինութիւնը քանիցս վերսկսուած ու պարբերաբար ընդհատուած է։ վերջին ընդհատումը շարունակուած է յամառօրէն ութը տարիէ ի վեր՝ թուղթերու վրայ մէջ բերուած զանազան առարկութիւններով։ Տ. Արիստակէսի անհերքելի քննութիւնները կ'ապացուցանեն թէ ո՛չ մէկ հիմնաւոր առարկութիւն կարելի է մէջ բերել շինութեանը դէմ, մանաւանդ որ տեղացի իսլամ ժողովուրդը ցաւ յայտնած է որ Հայոց աղօթատեղին ողորմելի վիճակի մը մէջ կը շարունակուի՝ ութը հարիւր ոսկի ծախսուելէ ետքը։ Վարդապետին պաշտօնը մեր քաղաքին մէջ պիտի ըլլայ կուսակալութեան մօտ՝ գործին վրայ տեսակցել։ Յառաջարանէն դատելով՝ խնդիրը բաւական լուծում պիտի կրնայ ստանալ իր ջանքերուն շնորհիւը։ Իրեն ցոյց տրուած համակրանքն ալ մեզի յուսալ կու տայ թէ պիտի յաջողի Տէր Արիստակէս վարդապետ։ Ու այդ համակրանքը շեշտելով կարելի է ըսել թէ իր ունեցած յարաբերութիւնը ո՛րչափ պաշտօնական, նոյնքան աւելի մտերմական հանգամանք մը ստացած է կուսակալութեան կեդրոնին մէջ։ Ընդհանուր կառավարիչին բացակայութեանը ատեն՝ իր օգնականը Վոեմ. Մէհմէտ Դալիպ պէյ, գերազանցօրէն ազնիւ ու կիրթ մարդ մը, վարդապետին խոստացած է իր օժանդակութիւնը՝ յայտարարելով թէ դուք այնպէս լաւ դիտէք ու խնդրել գիտէք որ դիւրութեամբ պիտի յաջողիք ձեր խնդիրներուն մէջ։ Եւ համակրանքով իր այցելութեանցը փոխարինեցին բոլոր պաշտօնականները. բարձրագոյն իւլէմաներն ու ժողովուրդին երեւելիները։ Այդ ընծայուած բոլոր յարգանքներուն մէջ մենք ինքզինքնիս պատուուած կը համարինք։ Զանդրիի եկեղեցիին նիւթական շինութեանը հետ մենք ալ ունինք մանր մունր խնդիրներ՝ զուտ բարոյական։ — Քիչ մը անտարբերութիւն դէպ ի եկեղեցին ու գրագրը, քիչ մը ցրտութիւն իրարու մէջ ինչ ինչ նկատումներով։ Ցուսալից ենք որ ատոնք ալ կը վերանան վարդապետին ներկայութեանը առթիւ, և այն ոգեւորութիւնը որ բոլորովին նո՛ր է մեր գաղութին համար՝ ընկերական, եկեղեցասիրական և կրթական նոր կեանք մը սկսիլ կու տայ մեզի։ Ու հիմա կը խորհուի թէ ո՛րչափ մխիթարութիւններէ ու բարիքներէ զրկուած ենք եղեր՝ վարդապետի մը գէթ պարբերական այցելութիւններէն զրկուելով։

—Պուքրեշէն Փաւեշի կը հաղորդեն նշանաւոր ազգայնի մը անակնկալ մահուան գոյժն ու յուզարկաւորութեան տխուր շքեղ հանդէսին նկարագրութիւնը։ Ռումանիոյ Պօթուշան քաղաքի Բէսիմեան Արժ. Տ. Խաչատուր աւագ-քահանայի որդին՝ Պ. Աստուածատուր գընդապետ Տոքթորը՝ նախորդ ամսոյ 25ին չորեքշաբթի գիշեր, իր բնակարանին մէջ, ուր բազմաթիւ հիւրեր կան եղեր, քիչ մը հանգստանալու պէտք զգալով յանկարծ, հիւրերէն ներքսի խնդրեր և սենեակ մը գացեր առանձնացեր է։ Կէս ժամ ետքը աղջիկը հօրը քով երթալով և նկատելով որ հայրը շնչառութենէ դադրած է, վազեր մօրն ու հիւրերուն ծանուցեր, և անոնց հետ սենեակը վերադառնալով՝ տեսեր են որ Պ. Աստուածատուր Բէսիմեան մեռեր է։ Հետեւեալ օրը շատ մեծ շքով կատարուեր է յուզարկաւորութեան հանդէսը։ Ներկայ գտնուեր են հիւպատոսները, ռումանական զօրավարներ, գումարտակ մը զօրք, զինուորական առաջնակարգ նուագախումբ մը և թնդանօթաձիգ զինուորներ թնդանօթներով։ Հանրակառքերու երթեւեկը դադրեր է բաղմութեան պատճառով։ դագաղին առջեւէն՝ օսմ., ռումանական, ռուսական և այլ պատուանշաններ ու միտալներ։ Նուագախումբը հնչեր է բոլոր ճանապարհին վրայ. դագաղը գերեզման ամփոփուելուն պէս թնդանօթները որոտացեր են։ Այս մեծարանաց արժանի էր հանգուցեալը։ Զինուորական հիւանդանոցին մէջ կարեւոր պաշտօն կը վարէր։ իրրեւ մասնագէտ բժիշկ մեծ համբաւ ունէր բովանդակ երկրին մէջ, և հիւանդներ ու ալ տաւորներ հեռաւոր տեղերէ իրեն կը դիմէին ու գոհութեամբ կը վերադառնային։ Ռումանիոյ կառավարութիւնը տեսնելով անոր բարձր պաշտօնավարութիւնը՝ աստիճանէ աստիճան բարձրացուցած և պատուանշաններով ու շքեղաշուքներով մեծարած էր։ Այսպէս մեծարուած էր Օգոստ. Սուլթանէն, Ռուսիոյ Վեհ. կայսրէն և ուրիշ վեհապետներէ։ Հանգուցեալը այրի կը թողու ամուսին տիկինն ու երկու զաւակները, որոնց մէկուն՝ օրիորդին հարսանեաց հանդէսը պիտի կատարուէր քանի մը օր ետքը։ կը թողու եղբայր մըն ալ համանման բարեբարոյ և գործավարդ՝ աղա Սովհաննէս Բէսիմեան, և հայրը՝ Արժ. Տ. Խաչատուր աւագ-քահանայ, ուխտաւորամեայ ծերունին։ Պատուանշանի նշանաւոր ազգայիններ, անպաշտօն ու պաշտօնաւոր, ինչպէս բաղմաթիւ օտարազգիներ այցելեցին Տէր հօր, իրենց ցաւակցութիւնը յայտնելով։

Ա.Զ.Դ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅ

Գաբրիէլ էֆ. Տիրկէրեանի ընդ Օր. Ագապի Զիլճեանի ամուսնութեան առթիւ, փոխան ծաղկեփունջի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Ցոմման էֆ. Ճէզվի ճեան ի Զունկուլտագ-

(Հոգաբարձութիւն)

Հեռագիր Այսօրուան

ՓՐԻԿԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԲԱՐԻԶ, 25 Նոյեմ.— Ամբողջ օրը հագիսի բարձրութիւն խոնուած էր Սբրիպ օթէլին շուրջը՝ ողջունելու համար Փրիկէր Նախագահը որ պարտաւորուեցաւ քանի մը անգամ պաշտամ ելլել։ Մեծ խանդավառութիւն կայ, բայց համակրութեան և սքանչացման ցոյցերը վայելչօրէն կը կատարուին և որ և է դէպք չի պատահիր։

—Պ. Բրիկէր վաղը այցելութիւն պիտի տայ Պ. Պ. Վալտէք Ռուսոյի և Տէլքասէի։ յետոյ Արուեստահանդէսը պիտի այցելէ։

ԼԻԼ, ՔԱՂԱՔԸ

Լիլ.—Լիլ քաղաքը այսօր տօնեց՝ Հանրագիտութեան Նախագահին կողմէ իրեն Պատուոյ Լեգէոն տրուելը։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԸ

ԲԱԲԻՋ.—Լիվատիայէն առնուած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Զարին վիճակը նոր բարւոքում մը կրած է։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ կառավարութիւնը որոշեց մեծ գինարան մը հաստատել Մանչէսթրի մէջ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԸ

ԼԻՎԱՏԻԱ, 25 Նոյեմ.—Այս առտուան բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Զարը հանդարտ անցուցած է երէկուան օրը։ գիշերը լաւ քնացած է։ Այս առտու ընդհանուր վիճակը գոհացուցիչ է։ Առտուան ժամ 9ին ջերմութիւնն էր 37.5 և բաբկերակ՝ 75։

ՋԻՆՈՒՈՐ ԴԷՊՔԵՐ

ՀՍՈՄ.—Բէքինէն կը հեռագրեն Աձէնցկա Սթէփանիայի թէ Վալտէրսի մարշալը լուր առեր է որ խոալեւգերման արշաւախումբը, քանի մը օր առաջ ճամբայ ելած, կանոնաւորապէս կը քալէ Բլանկի վրայ։ Զինական գնդասրները կարճ ընդհարումներէ վերջը կը քաշուին։ Իտալեւգերման զօրքերը կատարելապէս առողջ են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէքինէն Նոյեմ. 24 թուականով կը հեռագրեն Ռիթէրը։— Օտար դեսպանները այս առտու վերջին նիսաբ գումարեցին՝ հաշտութեան նախաշաւիղ պայմաններուն խորհրդակցութեանը համար։ Դեսպանները համաձայնեցան հաշտութեան նախաշաւիղ դաշնագրութեան պայմաններուն վրայ։ Մեայն Տէրութեանց հաւանութիւնը մնացած է՝ շինական պատուիրակներուն հետ վերջնական բանակցութեանց ձեռնարկելու համար։ Համաձայնութեան բնագիրը թէև հաղորդուած չէ, բայց ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ դաշնագրութեան ընդհանուր գիծերը հիմնովին կը համապատասխանեն պարունակութեանը այն ծանուցագրին զոր Փրանսա հաղորդեց Տէրութեանց։

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	14½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	15½
Ամէնէն վար գին	»	24	14½
Բուսէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	109	87½
Ամէնէն բարձր գին	»	120	25
Ամէնէն վար գին	»	109	75

ԲԱՑՈՒՄ 13 Նոյեմ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ֆ.	24	16½
Բուսէլի Երկաթուղի	Ֆր.	109	62
Օսմանիէ		—	—
Ռէշիտ		—	—
Օսմ. Գանքա		—	—
Բռէյտի Ժէնէրալ Օ.Ա.Ժ.		1	05
Նոս. Օ.Ա. Շանժ է Վալէօռ		3	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	08
Քարժուէյ բաժնեթ.		6	25
» Ժուբիլանս		195	—
« պարտաթ.		463	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		451	—
Քրանսվալ		75	50

ՓՈՅԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	119	07½
Բարիզ » »	Ֆր.	13	—
» » » չէք	»	23	87
Գերլին անտոկոս չէք	Մարք	63	59
Վիէնն

Լ'ԻՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ,
Բէլլիէյ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վայվոտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Գաէտի Լիոնէ։

ԱԶԳՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանսի նման զգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բարդէօռիան դրութեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է և չատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարեալ մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաբաբրան խմեն, կ'ազատին պնդութիւնէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։

504 46—52

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ
Մանօր ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի ՍԻՊԷԿ տը Բէրա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճիի դեղարան Նալբան։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ճրի 490

ՈՒՄՈՒՐՃԱՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Ումուրճայի Գործարանը որ Գրուսէլի Արուեստահանդէսին լաւագոյնս ստացած է, շուշեր իր անարատ ու լաւ արտադրութեանց համար քիչ տարիներուն մէջ ստացած վարկը ուրիշ գործարաններու ալ ճշմարտութեան հակառակող յայտարարութիւններով հոչակել։ միայն սա լուրջ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնէ անոնց որ հոգածու իրենց առողջութեանը։

«Սորբարդիալներս կը յայտարարենք թէ ուշադրութեամբ քննած ենք Ումուրճայի ագարակին գործարանին արտադրութիւնները որոնք 1897ին Գուիսելի Արուեստահանդէսին լաւագոյնին արժանացած են։ Արդարեւ գործարաններու մէջ քանի արտադրութիւնները միայն եթէ քննուին, արդիւնքը շատ սահմանափակ կ'ըլլայ։ բայց նկատողութեան առնելով Հանրային Ցարաքի վարչութեան ծանուցագիրները թէ Ումուրճայի Գործարանին արտադրութիւնները անարատ գինիներէ չինուած են, նաև նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ նոյն վարչութիւնը լուրջ ձեռնարկներ կ'ընէ իր հասոյթները ապահովելու համար, կը հաստատենք թէ նոյն Գործարանին բոլոր արտադրութիւնները անարատ գինիէ չինուած են. հետեւաբար տուինք նէրկայ գկայականը։»

Վ.Հ. Սուլթանին քիմիագէտներէն
Պոնկովմի, Սինկրոս ու Տոքթ. Մանճի

Այդ արտադրութիւնները անարատ ըլլալուն համար գինուորական հիւանդանոցներու մէջ կը գործածուին։

Վաճառուած տեղերը.— Ընդհանուր կրկեռնատեղի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց թիւ 4, Եվոռքիս էֆ. Թուրաճօղլու և Պոլիս Հաքը Իսկէլէսի Նիքոլաքի էֆ. Կէվէնճիողլու։ Դիւրութեան համար մեծ ու փոքր ամաններու մէջ ալ կը ծախուին։ Օղիներուն գինն է օխան 10 ղրշ. 7 ու 5 տարուան գոնեաքներուն՝ 13. 9 ու 6 տարուան գինիներուն՝ 3։ Կը ծախուին նաև Պոլիս կամուրջին գլուխը Սուրբ Էնեան վաճառատունը, Լանկա, Թուլումպա մէյտան ձեթավաճառ Քրիքորի վաճառատունը գին 4 դրուշ։ Մրքէճի՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան նախկին էնքին մօտ՝ Միլլաս։ Հաքը Իսկէլէսի ծխախոտի մաքսատան մօտ՝ Զէրոնկէլոս։ Պոլիս Պալաք Բաղաք Բէնիրմի փողոց՝ Եորկի Բաքալիտիս։ Ղալաթիա՝ Քօքէրաթիվ Ընկերութեան վաճառատունը։ Ղալաթիա Սանտրգճըլար՝ Քոսթի Միքա, Խարանցը փողոց՝ Միխալաքի Թիէրոն ու Գիւրէքճիէր՝ Եանի Թոթորուլ։ Բերա Մեծ Փողոց Անատոլու խան Գառնիկ Սիմոնեան և Շեշլի Օսման Պէյ քաղինոյին հանդէպ Բէրիքլի Վալիտան։ Նաև բոլոր նպարավաճառներու, դեղարաններու, հանրային պարտէզներու մէջ և Վոսփորի ամէն կողմերը։

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՍ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ ննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, բստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժոյգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆոլիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ չօքոլատ է և մինուոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին սնունդամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժգնանան, կ'ամրանին, կը կայտառանան, չուտ ի բուքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջառոյգ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ կը ծախուի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

8—26

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՏՅ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լայբոյլ և Էրլեանի գլխ. բանալ ստենոգրաֆ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրջորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Գամէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Ֆէսդրիան	10500	Զրբժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Գլոնէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ցրապիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Գեթէնեան	2500
Ձորմիան	8000	Գնտարլզիան	2500
Գոսդրնիան	8000	Գլզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մինսօ	900
Վալսնիան	3700	Օգորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպան	800
Տապիան	3500		

Ազգանքի սէրիրէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր պոյտաղրկելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար ֆրանց հրահանգը ստանալէ յետոյ ընդունուին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԼԷՃԼԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գալաթիա, քարտէզին գրոյ
600 հին տեղը մաքսատան

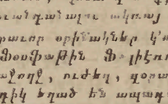

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԵԿԱՆ
Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԿԱՍՈՒԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ

Նոյ. 26էն Անգղոլի, Անտալուի եղբէրն
» 29էն Ակիսխա Կարիանօճ Անվերսն
ՄԵԿՆՈՒԱԾՆԵՐ
Նոյ. 27էն Անգղոլի, Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի կամ եր.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Ցեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոք Հանէ Գալաթիոյ գրոյ։ 516 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ
Սէր ոգեր նրյոս ամբոր կը բանալ Լայբոյլ և Արլանդ գլխ.

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իվէրնիա	18900	Միլանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Բաթալոնիա	4841
Լուբանիա	12952	Վերլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Միրցիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2358
Սէրվիա	7892	Գլէրբօ	2181
Ուրոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՇՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Բարա Մուսթաֆա փողոց։255

ՄՈՒ
ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ընկերություն Ֆրանսայի, Մարսիլիոյն
Մեր նոր մեծ գեղեցիկ գոլորշիներով

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Բասքէն	3000	Գրաս	2500
Գնարիա	3000	Ներբէնէ	1400
Թէլլոր	2000	Ամանդրոս	2250
Մանանդրոս	2000	Բէրա	2250
Ֆանրա	2000	Գէնիզ	2000
Սենեգալ	2000	Դանդրնա	1500
Մարգարիտ	2000	Տրոլիա	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. Գիբոլ և Ընկ.
Բէյքոզ խան
ՀԻՄԱ ՄՈՒ և ԸՆԿ.
194 31, Ֆէյմ Սգրիզ Լայբոյլ,

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՕՐԵՑ ԵՒ ՄԻԻՆԻԻՆ

ՄԵԾԱԳՈՒՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԳԼԽԻ ԴԷՄ

Դրամագլուխ ֆրանք 27.000.000
Պահեստի դրամ » 52.002.500
Տարեկան հասոյթ » 70.339.912

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱՌՍՔ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, և մնակութիւններ և առանց մէջ գտնուած վաճառքներ և խարտիներ թէ՛ տան չափաւոր սակագներով։ 514 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱԼԻԼԻ ԱՕՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Աղանիտիս խան. 20 21 22

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DU COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւնը
Դ. 14 27 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։
Դ. 15 28 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հեռագրական լրմ Աղեքսանդրիա, Բաքու-Պաթա, Եսֆա, Գէրուն եւ Գիրա).
Ե. 16 29 Յաֆա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Հ. 16 29 Ինեպոլու, Սկիսոյ, Սամսուն, Օրամ, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գր. 17/30 Օտէսա ժամը 4էն յետ միջօրէի։ 500

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կան մեքենաները դուռ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և լաւագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ Ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շեշլի ճամբայ, Ղալաթա Սիրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սիրկէր խ., Թիւնէլին եռաս. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.
ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

ԼԱՆՔՕԷ

ՅՐԵՒԵԼԷԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 167 միլիոն։ | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 320 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Իսմայլ Ջիւլի, կայս. և թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թեոդոսի Հաբօս, Դեր-Նախագահ.
» Թեոդոսի Հաբօս, կայս. և թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գիւլմէն Նաքաս, » » » » »
» Անթուան Բրոքէլ մ'Օնթէն.
Թեոդոր Բօնձէն
Թան տը Վէնթէլ-Ինկլենտան
Կառավարութեան Թեմքէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻՐՊ, կայս. և թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. Լինկլի Գոնցի
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարտիքլրի տան.
ԱՐԵՒԵԼԷՅ ՀԱՄԱՐ 202

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նչանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Թիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրրահա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատոմ իկ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃ
Ընդգլ. Հալլ. Ֆ. Գոլոյ և Օսթասի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօգարիս	188
Ալէքսօ	3607	Գանկօ	2906	Գրանս	1695	Մարէնկօ	2273	Մարքօ	1115
Անտէլս	1541	Գարսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրբօ	1785
Բրիսաքօ	2377	Տիտօ	4311	Հնտալկօ	1581	Միթրատս	3557	Սիլվիս	1198
Գասանս	1822	Տօսինս	937	Հինտու	3730	Միլս	1057	Սրէրս	1300
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հորգանս	3600	Մանդէպլս	1735	Քասս	1328
Գրաւս	1076	Տրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրիլս	841	Ֆինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1088	Թորս	3327
Գրֆֆալս	4481	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օնս	4100	Թալնս	1477
Գէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ճիրնս	1080	Մնամարս	4038	Թորբիս	487
Գալիրաս	1837	Էրազս	1841	Քէնս	1058	Օրլանս	1535	Ուրպին	2428
Գանէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլբին	2307	Բալէրմս	1687	Վաքս	1914
Դաքս	1094	Ֆինլանս	1828	Քօնս	1700	Բալս	510	Վալս	1289
Ջիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալնս	2229	Վալթուրս	2398
Սիսէրս	1884	Ֆրանսիսքս	4582	Լէբանս	2272	Ռիմարտս	1668	Տէտս	1950
Դիս	2697	Գալլիէս	3060	Լիվօրնս	1648	Ռօլս	1613	Ջէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Ռսէս	1789		

Գաստիլլս չոգենաւը, նաւապետ Կրէշամ, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն հոս կ'սպասուի ամսոյս 30էն։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՔՍՕ
Թիւ. 23—24. Քիւչիւք Մէյլէֆ խան, Գալաթիա 377

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ

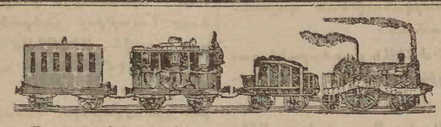

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՔԻԻԶԻԻՔ ԶԷՔՄԷՃԷ

1900 Մայիս 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻԻՔ-ԶԷՔՄԷՃԷ

Թիւ	8	10	12	*62	14	16	*18	20	22	*24	26	*28	30	*32	*34	36	*38	40	42	*44	46	48	50	52	54
Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԿԱՏԱՐԱՆ	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր											Մեկնումներ							Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն						
Գում-Գարու	6 14	6 45	7 19	7 38	8 14	8 48	9 13	10 10	10 38	11 09	12		1	1 37	2 05	3 02	3 32	4 20	4 50	5 18	5 46	6 14	6 47	7 10	7 42
Եէնի-Գարու	6 27	6 55	7 29	7 54	8 29	8 58	9 23	10 2	10 48	11 19	12 10		1 10	1 47	2 15	3 12	3 42	4 30	5	5 28	5 56	6 24	6 57	7 20	7 53
Սամսիա	6 31	6 59	7 33		8 33	9 02	9 32	10 24	10 52	11 23	12 14		1 14	1 51	2 19	3 16	3 46	4 34	5 04		6	6 28		7 24	7 57
Եէնի-Գուլէ	6 38	7 05	7 39		8 39	9 07	9 37	10 29	10 57	11 28	12 19		1 19	1 56	2 24	3 22	3 51	4 39	5 09		6 05	6 33		7 29	8 02
Մազրիբէյ	6 41	7 08	7 44	8 13	8 44	9 13	9 44	10 31	11	11 33	12 23		1 24	1 59	2 29	3 26	3 56	4 44	5 14		6 10	6 38		7 34	8 07
Ալ-Մէնթաշոս	6 56		8 02	8 34	9 01	9 26	9 56	10 46		11 45	12 36		1 36		2 41	3 41	4 09	4 59	5 27	5 46	6 25	6 48	7 15	7 46	8 19
Փիւլիւր-Զէրմէճ	7 06		8 12	8 50	9 11		10 07	10 56		11 57			1 48		2 51	3 51		5 11		5 56	6 35		7 25	7 58	8 29
				9			10 15			12 05			1 56					5 19						8 06	

Փիւլիւր-Զէրմէճէն Կ. ՊՈԼՍ

Թիւ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	**43	45	**47	49	51	**53	61	55	**57
Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԿԱՏԱՐԱՆ	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր											Մեկնումներ							Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն							
Փիւլիւր-Զէրմէճէ			7 04								10 25			12 16		2 16							6 25	6 47		
Ալ-Մէնթաշոս	6 15	6 46	7 15	7 52		8 14	8 51		9 42		10 36		11 31	12 27		2 27		3 31		4 45		6 12	6 36	7 04	
Մազրիբէյ	6 27	6 58	7 27	8 64		8 27	9 30		9 54	10 50	10 48		11 43	12 39		2 39		3 43	4 30	4 57	5 53	6 24	6 48	7 21	7 53
Եէնի-Գուլէ	6 39	7 13	7 42		8 17	8 42		9 16	10 05	10 32	11 03	11 31	11 55	12 54	1 59	2 56	3 25	3 54	4 42	5 1	6 08	6 39	7 05	7 44	8 05
Սամսիա	6 43	7 17	7 46		8 21	8 46		9 20	10 09	10 36	11 07	11 35	11 59	12 58	2 03	3	3 29	3 57	4 46	5 16	6 12	6 43	7 08		8 09
Եէնի-Գարու	6 48	7 22	7 51		8 26	8 51		9 25	10 14	10 41	11 12	11 40	12 04	1 03	2 08	3 05	3 35	4 02	4 51	5 21	6 17	6 49	7 13		8 14
Գում-Գարու	6 53	7 27	7 56	8 22	8 31	8 56	9 21	9 30	10 18	10 46	11 17	11 4	12 08	1 08	2 13	3 10	3 40	4 07	4 58	5 26	6 22	6 55	7 18	7 58	8 14
Կ. Պոլիս	7 01	7 35	8 04	8 30	8 3	9 04	9 29	9 38	10 26	10 54	11 25	11 53	12 16	1 16	2 21	3 18	3 48	4 15	5 06	5 34	6 30	7 03	7 26	8 07	8 32

* Այսթէֆանսսի եւ Փիւլիւր Զէրմէճէի միջեւ ուրբաթ եւ կիրակի օրերը բանող այս կառախումբերուն ծանուցումը զատ ստորեւ հրատարակուած է։
** Փիւլիւր Զէրմէճէի եւ Այսթէֆանսսի միջեւ ուրբաթ եւ կիրակի օրերը բանող այս կառախումբերուն ծանուցումը՝ զատ ստորեւ հրատարակուած է։
ԱԶԳ.—Մինչեւ նոր ծանուցում, 8, 12, 26, 40, 44, 13, 35, 47, 49 եւ 51 Քիւով կառախումբերը՝ միայն մէկ վայրկեան Զէյթունն պիտի կենան։
Այնպէս լայնածալալ չեղող բեռներ՝ առանց բացառութեան ամէն կառախումբ պիտի ընդունին, իսկ լայնածալալ եղող բեռները՝ մինակ 61 եւ 62 Քիւով կառախումբերը պիտի ընդունին։
Արեւելեան եւրոպայի ժամանակը՝ Կ. Պոլսոյ ժամացոյցին հետ բաղդատմամբ չորս վայրկեան տուաջ է։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ (Ուրբաթ եւ կիրակի օրերը)

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ	62	18	24	28	32	34	38	44
ԿԱՏԱՐԱՆ	Մեկնում							
Այսթէֆանսս	8 50	10 07	11 57	1 48	2 53	3 53	5 11	6 37
Ֆլորիա	9 —	10 16	12 06	1 58	3 03	4 03	5 21	6 45
Փիւլիւր Զէրմէճէ	9 02	10 18	12 08	2 —	3 05	4 05	5 23	6 47

Կ. ՊՈԼԻՍ ԺԱՄԱՆՈՂ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԹԻՒԵՐԸ	43	47	53	57
ԿԱՏԱՐԱՆ	Մեկնում			
Փիւլիւր Զէրմէճէ	3 20	4 28	6 18	7 41
Ֆլորիա	— —	4 35	6 26	7 49
Այսթէֆանսս	3 29	4 43	6 34	7 57